RADA GMINY
Wisznia Mała

Uchwała Nr VI/XXV/224/12
Rady Gminy Wisznia Mała
z dnia 21 grudnia 2012 roku

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Szewce na lata 2013-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) oraz § 10 ust. 2 pkt. 2 lit. b Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. z 2008 r. nr 38, poz. 220 ze zm.)

Rada Gminy postanawia, co następuje:

§ 1.

Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Szewce na lata 2013-2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wisznia Mała.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy Wisznia Mała

Przewodnicząca
Rady Gminy
Małgorzata Ottenbreit
Małgorzata Ottenbreit

RADA GMINY
Wisznia Mała

Przewodnicząca
Rady Gminy
Małgorzata Ottenbreit
Małgorzata Ottenbreit

Załącznik do Uchwały nr VI/XXV/224/12
Rady Gminy Wisznia Mała
Z dnia 21 grudnia 2012 roku

GMINA
WISZNIA
MAŁA

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SZEWCE NA LATA 2013-2020

Wisznia Mała
Moje miejsce

„Niech na całym świecie wojna,
byle polska wieś zaciszna,
byle polska wieś spokojna"

STANISŁAW WYSPIAŃSKI

WSTĘP **4**

1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI **6**

1.1. INFORMACJE OGÓLNE 6
1.2 HISTORIA SZEWC ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM WYDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA POWSTANIE UKŁADU PRZESTRZENNEGO 16
1.3. PRZESTRZENNA STRUKTURA MIEJSCOWOŚCI 20

2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW **23**

2.1. DZIEDZICTWO KULTUROWE 23
2.2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA- OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW 26
2.3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA 30
2.4. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI 35

3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI SZEWCE **38**

3.1. PREZENTACJA BADAŃ ANKIETOWYCH 38
3.2. ANALIZA SWOT 44

4. OPIS PLANOWANYCH KIERUNKÓW ROZWOJU WSI SZEWCE **47**

4.1 PRIORYTETY ROZWOJU WSI 47
4.2. WYKAZ PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ 48

5. WDRAŻANIE I EWALUACJA PLANU **50**

SPIS ILUSTRACJI, TABEL I WYKRESÓW **51**

WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości Szewce (POM) został opracowany na lata 2013 – 2020 i jest strategią działania sołectwa Szewce w sferze poprawy jakości życia poprzez wskazanie na działania mające kluczowe znaczenie dla rozwoju miejscowości. Osiągnięcie celów określonych w niniejszym opracowaniu możliwe będzie wyłącznie przy założeniu osobistego zaangażowania mieszkańców. Przygotowania do budowy przedmiotowego dokumentu poprzedzone zostały spotkaniami z mieszkańcami Szewc, w tym z liderami lokalnej społeczności, zebraniem wiejskim oraz gromadzeniem i analizą dokumentów będących własnością Urzędu Gminy Wisznia Mała.

Plan Odnowy Miejscowości stanowi dokument umożliwiający aplikowanie o środki finansowe ze źródeł zewnętrznych między innymi w zakresie:

- rozwoju społeczno – ekonomicznego obszarów wiejskich;
- aktywizacji ludności wiejskiej poprzez wsparcie inwestycyjne na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej – utrzymanie, odbudowę i poprawę stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi
- podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.

Opracowanie POM-u, jego uchwalenie oraz wdrożenie jest podstawą ubiegania się o pomoc finansową z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 z Osi 3: „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki Wiejskiej", w ramach której pomoc finansową mogą uzyskać projekty dotyczące[1]:

1) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno-kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków;

2) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów małej architektury lub targowisk;

3) budowy, przebudowy lub remontu przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych, z wyłączeniem sal sportowych przeznaczonych wyłącznie dla szkół lub przedszkoli;

4) zakupu towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów;

5) związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego;

6) urządzania i porządkowania terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;

[1] ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI z dnia 14 lutego 2008r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz.U.2008.38.220 ze zm.)

7) budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury turystycznej;

8) zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości;

9) rewitalizacji budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci;

10) zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne;

11) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn;

12) odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawiania cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków;

13) wyburzenia i rozbiórki zdewastowanych obiektów budowlanych w celu uporządkowania terenu w miejscowości, jeżeli niemożliwe jest ich odnowienie i dalsze użytkowanie - w zakresie koniecznym do realizacji operacji wymienionych w pkt 1-12;

14) zakupu materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich - koniecznego do realizacji operacji;

15) zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;

16) ogólnych, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.

Realizacja POM-u, oprócz możliwości korzystania z zewnętrznych źródeł finansowania prowadzić będzie do zdynamizowania rozwoju społeczno – gospodarczego Szewc. Stanie się to dzięki usystematyzowaniu potrzeb mieszkańców oraz określeniu ich hierarchii. Pojawienie się nowych możliwości podejmowania działań rozwojowych, docelowo doprowadzi do wzrostu atrakcyjności życia społeczno– kulturalnego, wdrażania pozytywnych zmian akceptowanych przez mieszkańców, aktywizacji społeczności lokalnej i stworzenia lokalnego forum wymiany informacji i doświadczeń.

1. Charakterystyka miejscowości

1.1. Informacje ogólne

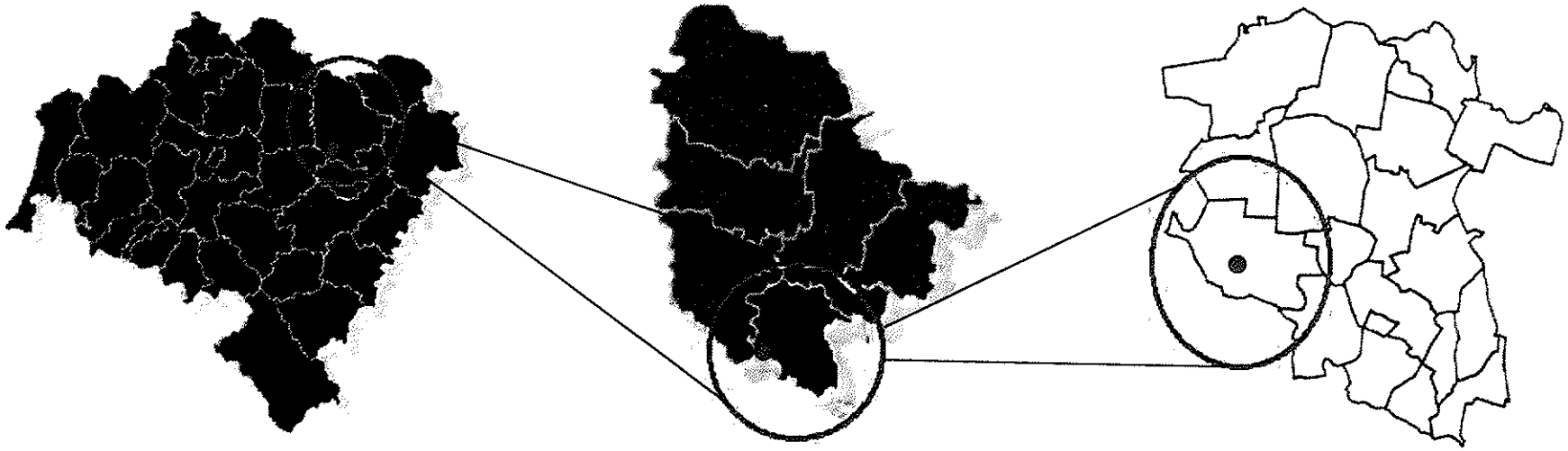
POŁOŻENIE, PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA, POWIERZCHNIA

Gmina Wisznia Mała jest gminą wiejską położoną w południowo-zachodniej części Polski, w północno - wschodniej części województwa dolnośląskiego, w południowej części Powiatu Trzebnickiego. Gmina jest jedną z sześciu gmin, obok gminy Trzebnica, Żmigród, Oborniki Śląskie, Prusice i Zawonia należących do powiatu trzebnickiego. Od południa sąsiaduje z miastem Wrocław, od północnego zachodu z gminą Oborniki Śląskie, od północnego wschodu z gminą Długołęka, a od północy z gminą Trzebnica. Gmina Wisznia Mała położona jest na Równinie Oleśnickiej, między rzeką Widawą na południu (Pradolina Wrocławska), a Wzgórzami Trzebnickimi na północy.

Przedmiotowe opracowanie dotyczy wsi Szewce, jednej z 16 miejscowości w gminie wiejskiej Wisznia Mała. Szewce stanowią wieś zlokalizowaną na zachodzie gminy, graniczącą z gminą Oborniki Śląskie. Ilustracja 1 obrazuje kolejno lokalizację Szewc w odniesieniu do województwa dolnośląskiego i powiatu trzebnickiego oraz umiejscowienie wsi w Gminie Wisznia Mała. Poniżej natomiast ukazano fotografie charakterystycznych miejsc w omawianej wsi tj. boiska z placem zabaw, świetlicy oraz szkoły.

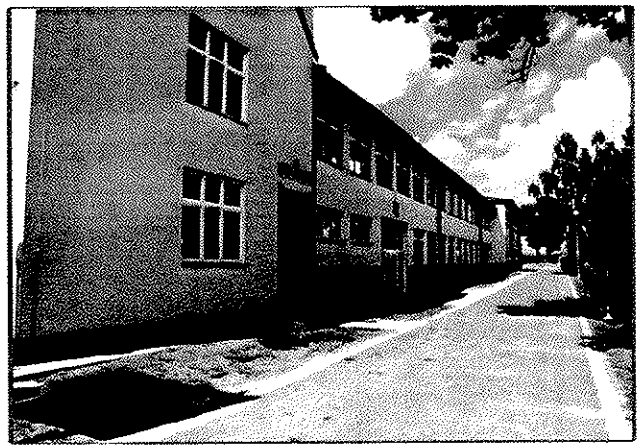
Ilustracja 1. Lokalizacja Szewc w skali województwa, powiatu oraz gminy

Województwo dolnośląskie **Powiat trzebnicki** **Gmina Wisznia Mała**

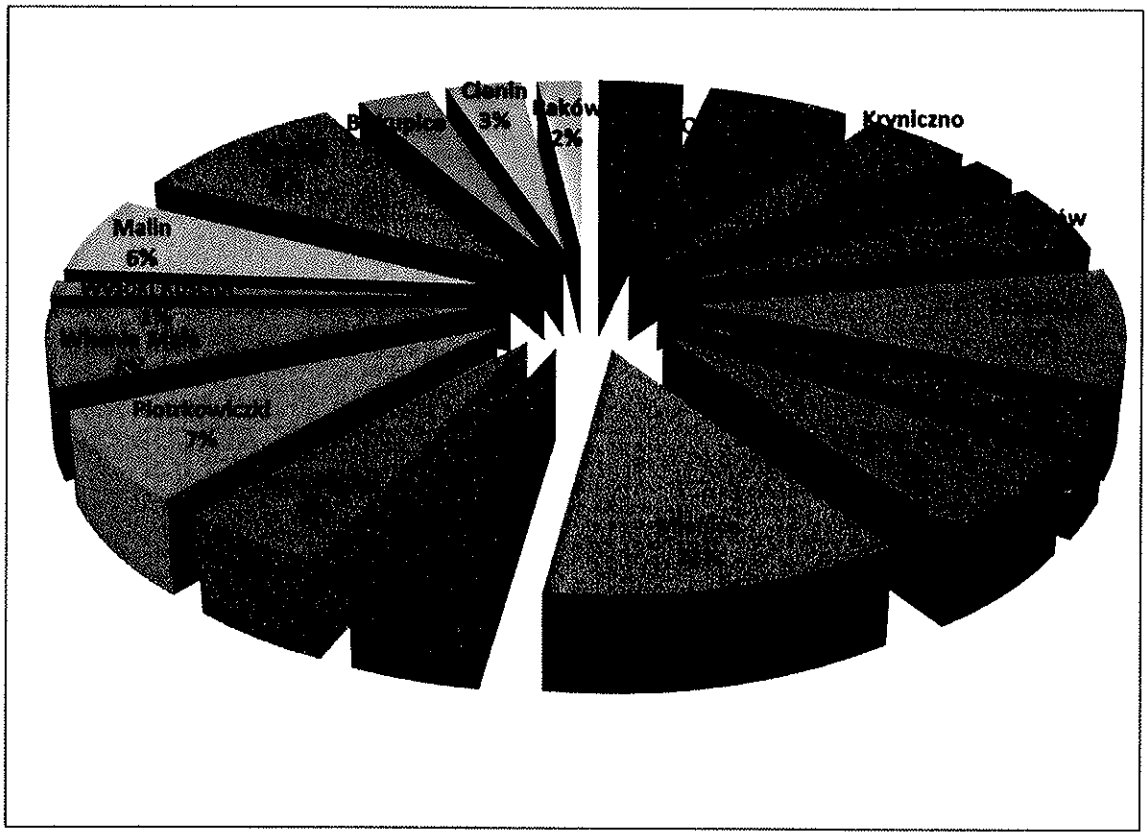

Szewce to miejscowość położona wśród Wzgórz Trzebnickich. Wieś oddalona jest zaledwie o ok. 10 km od Wrocławia. Zajmuje powierzchnię 978,35 ha, co stanowi 9 % powierzchni Gminy Wisznia Mała. Pod względem powierzchniowym Szewce zajmują drugą pozycję w Gminie. Poniży wykres obrazuje udział powierzchni omawianej wsi w powierzchni całej Gminy Wisznia Mała.

Wykres 1. Zestawienie powierzchni poszczególnych miejscowości wchodzących w skład Gminy Wisznia Mała

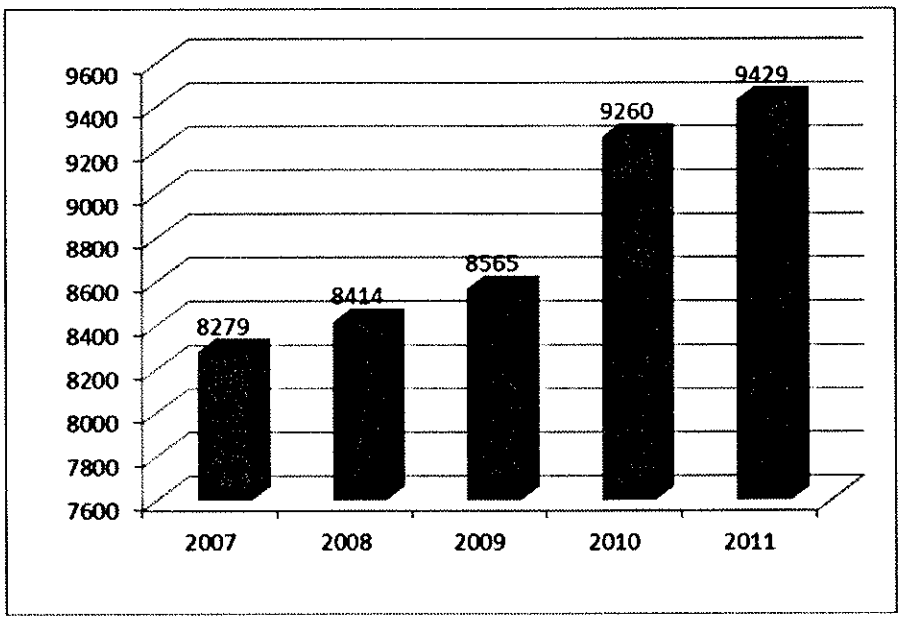
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wisznia Mała, Referat Gospodarki Nieruchomościami i Planowania Przestrzennego

LUDNOŚĆ

Z danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż pod koniec grudnia 2011 roku Gminę Wisznia Mała faktycznie zamieszkiwało 9429 osób (w tym 8888 osób zameldowanych). Mieszkańcy wsi Szewce w liczbie 927 osób stanowili 9,83% wszystkich mieszkańców Gminy Wisznia Mała.

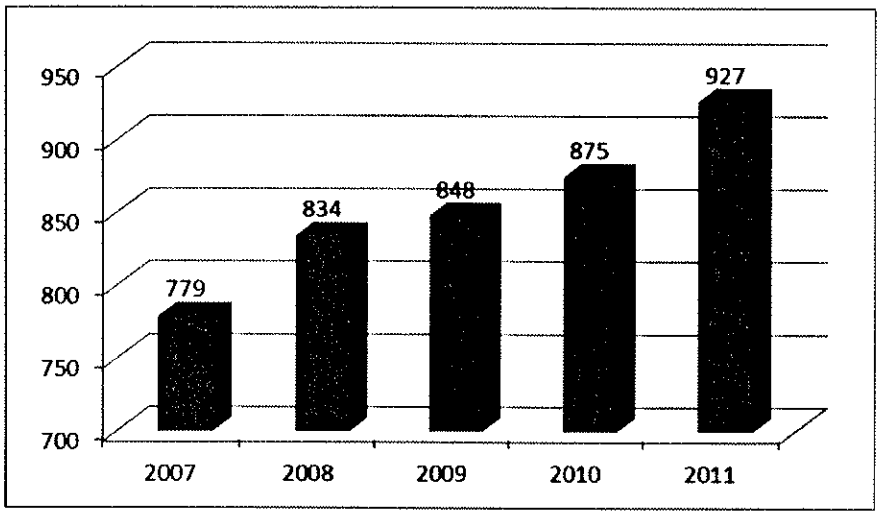
We wsi Szewce podobnie jak w całej gminie Wisznia Mała, na przestrzeni ostatnich pięciu lat zauważa się rosnącą liczbę mieszkańców. Tendencja ta jest niewątpliwie spowodowana niezwykle atrakcyjnym położeniem wsi, która niewielką odległością od miasta wojewódzkiego Wrocławia, zachęca do osiedlania się nowych osób, głównie budujących domy na zakupionych działkach w obszarze gminy. Sytuację tą obrazuje poniższe wykresy.

Wykres 2. Dynamika liczby ludności w Gminie Wisznia Mała w latach 2007-2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

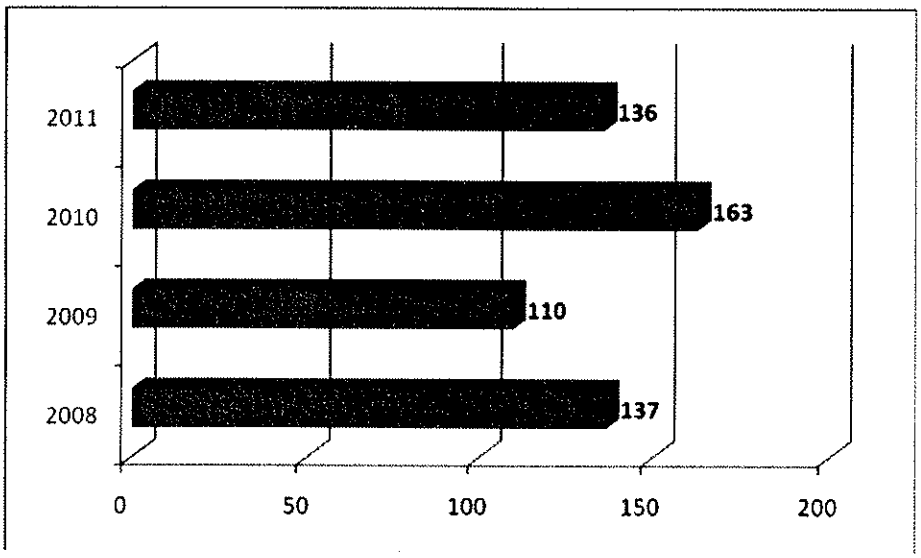
Wykres 3. Dynamika liczby ludności w miejscowości Szewce w latach 2007-2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wisznia Mała

Innym równie istotnym wskaźnikiem pozwalającymi na ocenę sytuacji społecznej obszaru są migracje. Gminę charakteryzuje kształtowanie się go na dodatnim poziomie od co najmniej czterech lat. Poniższy wykres wskazuje na fakt, iż w Gminie Wisznia Mała saldo migracji, czyli różnica między liczbą osób, które napłynęły a liczbą osób, które opuściły dane terytorium w badanym okresie niezmiennie osiągało wynik dodatni. Rezultat ten stanowi potwierdzenie wysokiej atrakcyjności obszaru w oczach inwestorów zewnętrznych, którzy chętnie podejmują decyzję o osiedleniu się w Gminie Wisznia Mała.

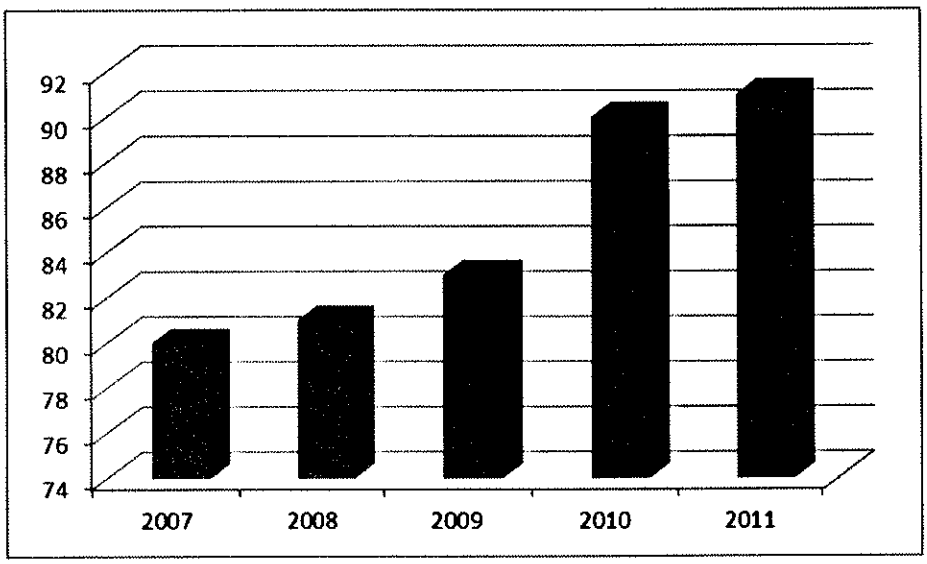
Wykres 4. Saldo migracji w Gminie Wisznia Mała w latach 2008-2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wisznia Mała

Dynamiczny napływ mieszkańców ma swoje odzwierciedlenie także we wskaźniku demograficznym: gęstość zaludnienia, który z uwagi na wzrost stanu ludności od 2007 roku sukcesywnie wzrasta. Potwierdza to poniższy wykres.

Wykres 5. Gęstość zaludnienia w Gminie Wisznia Mała w latach 2007-2011

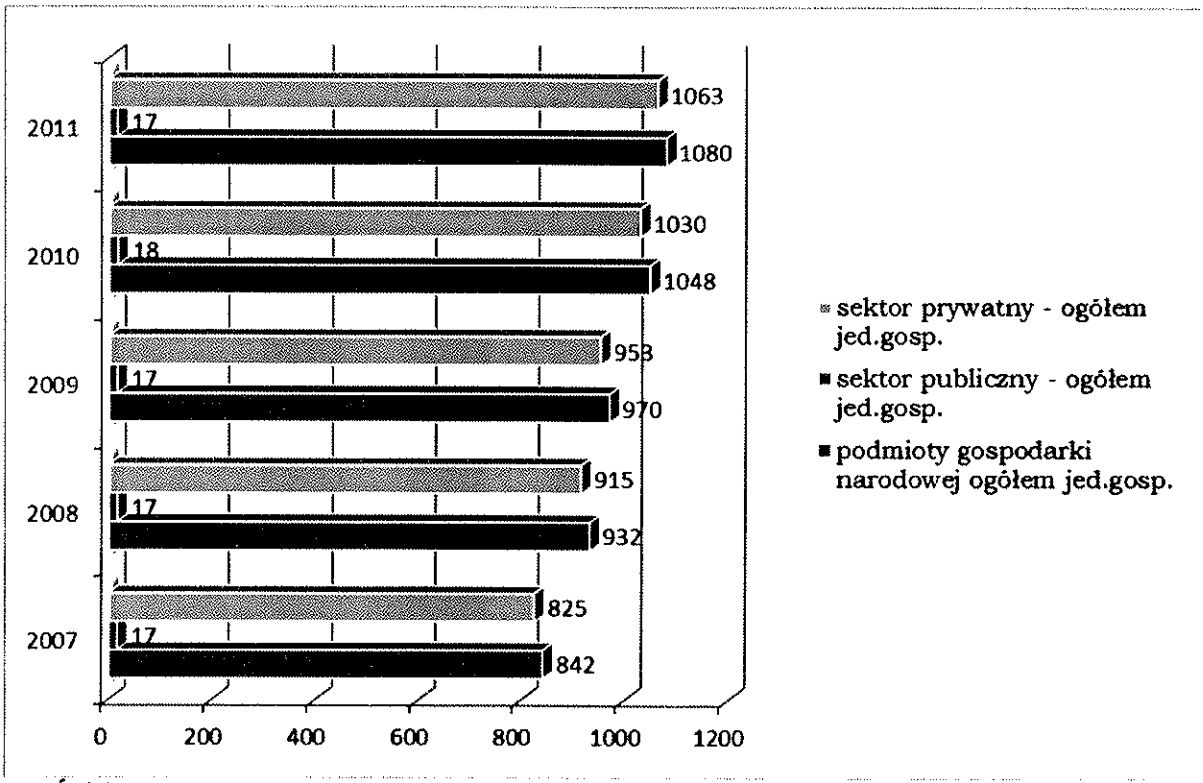
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Reasumując, Gminę Wisznia Mała (w tym wieś Szewce) w analizowanych ostatnich pięciu latach charakteryzuje tendencja stale rosnącej liczby ludności. Powodem zwiększania liczby mieszkańców są atrakcyjne walory krajobrazowe obszaru, bliskie położenie w stosunku do stolicy województwa dolnośląskiego - Wrocławia oraz dogodna komunikacja. Wszystko to sprawiło, że obszar stał się miejscem zamieszkania interesującym z punktu widzenia coraz większej liczby osób.

GOSPODARKA I ROLNICTWO

Położenie w niedalekiej odległości od Wrocławia stanowi jeden z głównych atutów sprzyjających rozwojowi gminy. Sąsiedztwo aglomeracji wrocławskiej stwarza dogodne warunki prowadzenia działalności gospodarczej wnosząc zapotrzebowanie dla sektorów gospodarki, które z uwagi na warunki urbanistyczne nie mogą być ulokowane w mieście. Według danych uzyskanych z GUS ilość podmiotów na terenie gminy Wisznia Mała na przestrzeni 5 ostatnich lat systematycznie wzrasta z 842 podmiotów w 2007 roku do 1080 podmiotów zarejestrowanych rejestrze REGON w 2011 roku. Wzrostową tendencję obrazuje poniższy wykres.

Wykres 6. Struktura podmiotów wg sektorów własnościowych w Gminie Wisznia Mała w latach 2007-2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

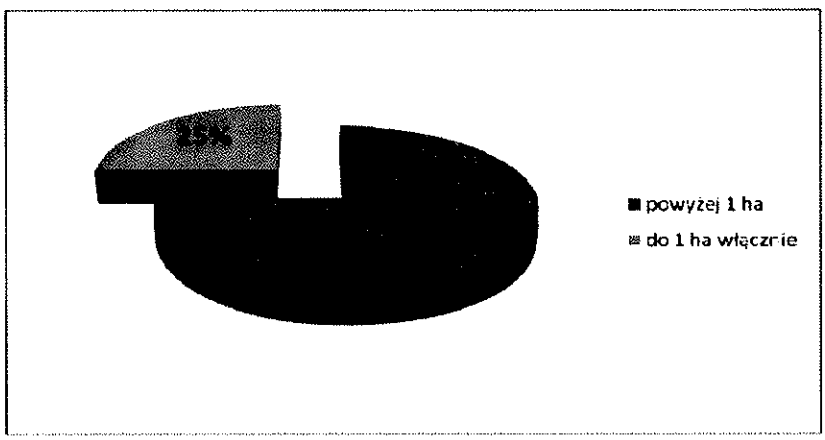
Wrocław, położony zaledwie 10 km w odległości od Szewc, pełni funkcję znaczącego ośrodka społeczno - gospodarczego w skali całego kraju. Stanowi to bez wątpienia ogromną szansę rozwoju osobistego i zawodowego dla młodych mieszkańców wsi. W dalszej perspektywie sytuacja ta przekłada się na rozwój gospodarczy i atrakcyjność obszaru w oczach potencjalnych inwestorów zewnętrznych. Według danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) w zdecydowanej większości przeważają tu firmy budowlane, transportowe i usługowe. Wśród nich znajdują się m. in.:

- "BRINS" Firma Ogólnobudowlana Piotr Gajda;
- Andrzej Kukulski Zakład Instalatorstwa Elektrycznego "SELKOP" – Bis;
- AUTO-R PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWE ANDRZEJ MAŁECKI;
- BLACHARSTWO SAMOCHODOWE KAROL KŁECZEK;
- Czesław Spaczyński SKLEP WIELOBRANŻOWY;
- Feliks Komar Firma Transportowo Usługowa;

- Firma Ogólnobudowlana Grzegorz Opaliński;
- JACEK LASKOWSKI ZAKŁAD USŁUG STOLARSKO-BUDOWLANYCH;
- Jan Zołoteńko USŁUGI TRANSPORTOWE;
- Jolanta Rega-Kost SKLEP SPOŻYWCZO PRZEMYSŁOWY;
- Justyna Horska USŁUGI TRANSPORTOWE;
- Leszek Cudecki Blacharstwo Samochodowe KAR-CUD;
- MARIUSZ KOŚCIELNIAK MARIO ZAKŁAD ELEKTRYCZNO BUDOWLANY;
- Robert Bubis Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowo Transportowe;
- Roman Małecki ZAKŁAD REMONTOWO BUDOWLANY;
- SERVICE TRUCK Damian Tarasiewicz.

Gmina Wisznia Mała charakteryzuje się także korzystnymi warunkami glebowo - klimatycznymi, dlatego występują tu bardzo dobre warunki dla rozwoju rolnictwa, które w wielu przypadkach stanowi podstawowe źródło utrzymania mieszkańców. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku gospodarstwa rolne w Gminie Wisznia Mała zajmowały powierzchnię 4758,06 ha (652 gospodarstwa), z czego 136,84 ha (163 gospodarstwa) stanowiły gospodarstwa o powierzchni do 1 ha natomiast resztę tj. 4621,22 ha (489 gospodarstw) gospodarstwa powyżej 1 ha. Procentowo podział ten prezentuje się następująco:

Wykres 7. Gospodarstwa rolne w Gminie Wisznia Mała wg powierzchni, stan na 2010r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Rolnictwo na terenie gminny charakteryzuje się:

- dobrymi glebami (około 70% użytków rolnych mieści się w klasach I – III);
- koncentracją na produkcji roślinnej- uprawia się głównie pszenicę i kukurydzę;

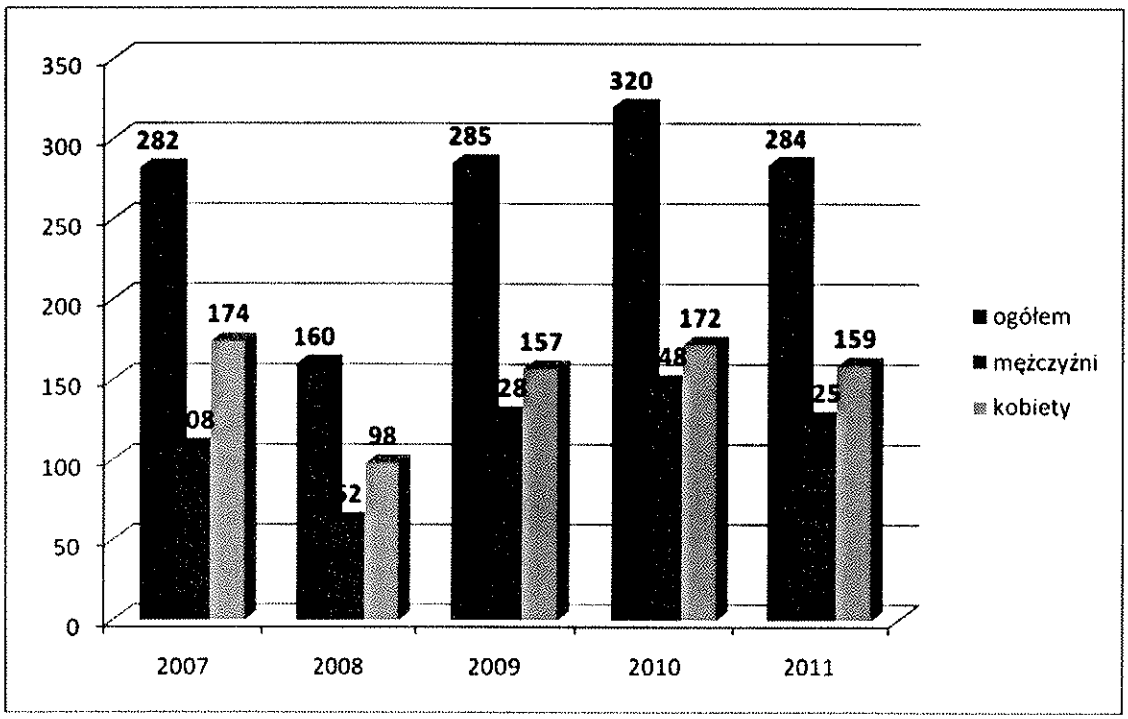
brakiem dostatecznej liczby punktów skupu płodów rolnych oraz zakładów przetwórczych.

BEZROBOCIE

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno - gospodarczych, który rodzi negatywne skutki o charakterze społecznym, ekonomicznym i politycznym. Problem ten dotyka także Gminę Wisznia Mała, w której średnia stopa bezrobocia jest wyższa od zanotowanej w powiecie trzebnickim.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w latach 2007-2011 liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne utrzymywała się na poziomie ok 300 osób. W 2008 roku zauważa się znaczny spadek bezrobotnych (160 osób), ale już w 2009 roku wskaźnik ten wynosił 285 osób. W każdym z analizowanych lat większość w całości osób zarejestrowanych stanowiły kobiety. Poniżej zobrazowano układ bezrobocia w poszczególnych latach w Gminie Wisznia Mała.

Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Wisznia Mała z uwzględnieniem płci w latach 2007-2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W kwietniu 2012 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Trzebnicy zanotowano 311 osób z terenu Gminy Wisznia Mała zarejestrowanych jako bezrobotne, w tym 161 kobiet. We wsi Szewce bezrobocie odzwierciedla tendencje obserwowalne w całej gminie. W PUP w Trzebnicy z terenu miejscowości wg stanu na 30.11.2012 r. zarejestrowanych było 30 osób bezrobotnych. Zdecydowaną większość stanowią kobiety (63,3%), aż 1/3 bezrobotnych z Szewc to osoby długotrwale bezrobotne. Prawo do zasiłku posiada tylko sześć osób. Uwzględniając kryterium wieku, zdecydowaną większość (56,7%) stanowią osoby pomiędzy 25 a 50 rokiem życia. W wieku poniżej 25 lat zarejestrowanych jest 8 osób, a 4 mające powyżej 50 lat. Z terenu Szewc w Urzędzie Pracy zgłoszono tylko dwie osoby niepełnosprawne.

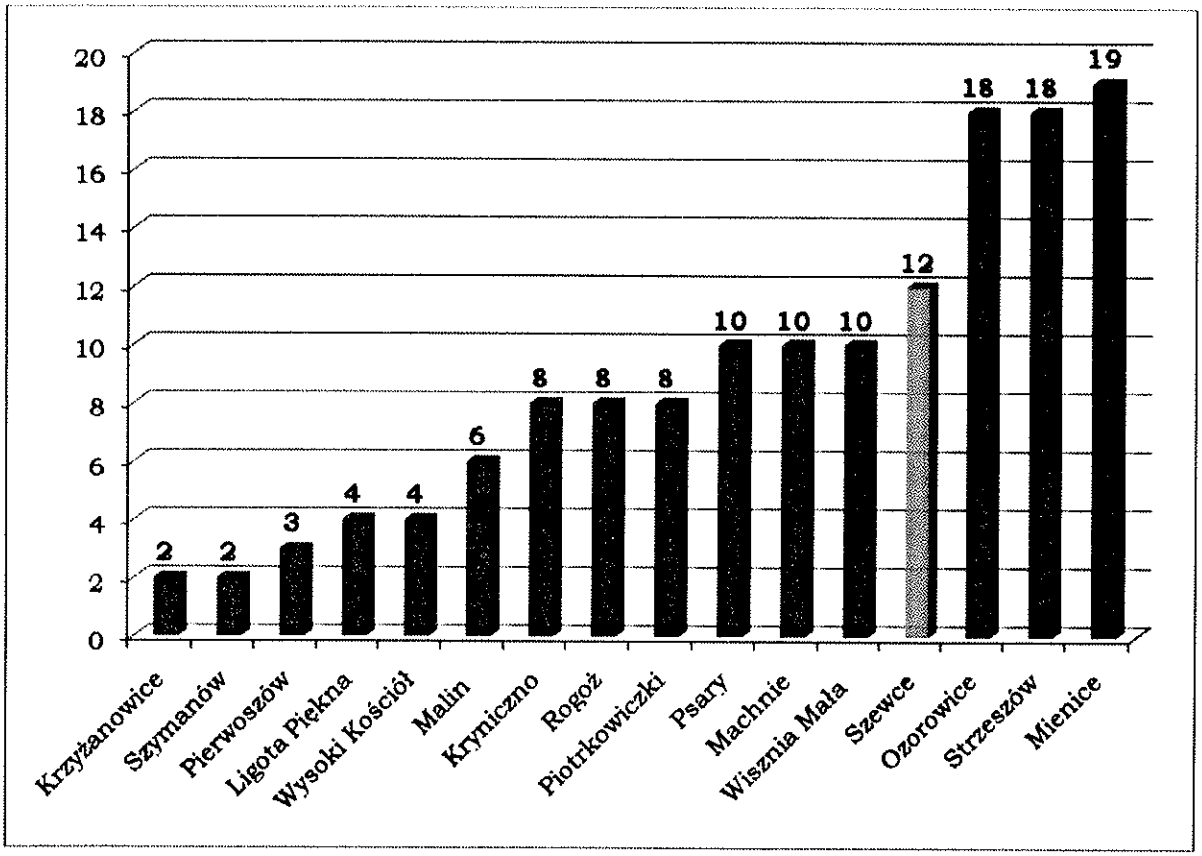
Przeciwdziałanie opisanemu powyżej zjawisku bezrobocia jest procesem niezwykle trudnym, który, aby osiągnąć wymierne korzyści wymaga nakładu czasowego, współpracy instytucji i firm z ośrodkami władzy (lokalnej i samorządowej).

POMOC SPOŁECZNA

Zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie Wisznia Mała realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), w chwili obecnej mający siedzibę w budynku Urzędu Gminy Wisznia Mała przy ul. Wrocławskiej 9, 55-114 Wisznia Mała. GOPS jako jednostka organizacyjna udziela wsparcia swoim podopiecznym w formie finansowej, rzeczowej, pracy socjalnej i poradnictwa. Z różnych form pomocy w 2011 roku skorzystały 142 rodziny z obszaru całej Gminy Wisznia Mała. Liczba osób w tych rodzinach wynosiła w sumie 458.

W 2011 roku pomocą GOPS z terenu Szewc objętych było 12 rodzin. Liczba ta plasuje wieś na czwartej pozycji w stosunku do pozostałych miejscowości Gminy Wisznia Mała. Zestawienie przedstawiające liczbę rodzin objętych pomocą GOPScw każdej z wsi w gminie umieszczono poniżej.

Wykres 9. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w poszczególnych miejscowościach Gminy Wisznia Mała w 2011 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Głównymi przyczynami objęcia pomocą GOPS zarówno w Szewcach jak i pozostałych miejscowościach Gminy jest ubóstwo wynikające z uzależnień, bezrobocia, niepełnosprawności, niezaradności życiowej.

1.2 HISTORIA SZEWC ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM WYDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA POWSTANIE UKŁADU PRZESTRZENNEGO[2]

Pierwsze wzmianki o wsi Szewce znane są z XIV wieku. Dokładnie z 10.01.1322 roku pochodzi zapis, iż Książę Konrad oleśnicki oddaje w zastaw księciu Henrykowi VI m.in. Książęcy Wyższy Sąd we wsi Szewecz.

W następnych latach historii Szewc zapisano:

[2] Maciejowska J., Maciejowska-Bujak K., Pacek. M.„Wytyczne konserwatorskie zagospodarowania przestrzennego do studium uwarunkowań i kierunków" 1999r., str. 104-108.

- 1845 rok - Szkoła ewangelicka w Szewcach otrzymała dwa legaty: 300 talarów od „Kretschmer Jentsch zu Breslau" Karczmarza Jentscha z Wrocławia i 200 talarów od rodziny von Hochberg. Procenty od tych sum zostały przekazane na szkołę;
- 1873 rok - we wsi jest stacja kolejowa;
- 1889 rok - kościół katolicki parafialny p.w. św. Anny. Dolne części wieży, zbudowane z cegły i ciosów kamiennych pochodzą z I połowy XIV wieku. Z biegiem czasu budynek kościoła uległ zniszczeniu. W XVIII wieku założono nowe sklepienie nad chórem. Przekształcono okna i przypory. Po stronie zachodniej i północnej dwa ostrołukowe portale o bogatym, lecz nieco ludowym wystroju. Rokokowa ambona;
- 1891rok - w Szewcach znajduje się posiadłość wiejska o powierzchni 105,71 ha należąca do majątku rycerskiego w Rogożu;
- 1902 rok - kościół w Szewcach pełni funkcję kościoła parafialnego;
- 1904 rok - Szewce mają status gminy. Znajduje się tu ponadto majątek;
- 1912 rok - we wsi przeprowadzono elektryfikację i uzdatnia się ścieki miejskie;
- 1937 rok - dobra w Szewcach podzielone są na cztery majątki, posiadające różnych właścicieli. Jeden z nich posiada od 1916 r. wrocławska gmina miejska. Użytkownikiem tej części o całkowitej powierzchni 52,6 ha jest administracja terenów irygacyjnych.

Nazwy miejscowości na przestrzeni lat:

Nazwa niemiecka Szewc jest zniekształconym zapisem fonetycznym nazwy pierwotnej, pochodzącej najprawdopodobniej od wyrazu „szewc". Według dostępnych danych historycznych poprzednie nazwy omawianej miejscowości brzmiały:

- 1322 r. – Szewecz;
- 1396 r. – Schebicz;
- 1739 r. – Schabitz;
- Poł. XVIII wieku - Schepitz;
- 1795r. - 1937r.- Schebitz.

Dane pochodzące z XVIII wieku mówią, iż w ówczesnym czasie Szewce to duża wieś o osi wschód- zachód. Część zachodnia miejscowości ma charakter ulicówki ze zwartą zabudową zagrodową. W części wschodniej wiejska droga rozwidla się: jedna odnoga kieruje się na południe do Świniar, druga biegnie dalej na wschód i dopiero przy końcu wsi skręca także na południe do Szymanowa. Między nimi mieści się nawsie (kiedyś: centrum wsi) - niezabudowane. Na południe do nawsia, przy drodze do Świniar znajduje

się kościół. Na wschód od niego położony jest folwark z kwadratowym majdanem obudowanym ze wszystkich stron. Poza zabudową wsi, przy drodze do Szymanowa usytuowana jest cegielnia i karczma.

Kolejne historyczne zapisy pochodzą z 1932 roku. Szewce opisano wtedy jako wieś ulicówkę o układzie równoleżnikowym z niewielkim nawsiem. We wschodniej części wsi znajdował się folwark: prawie kwadratowy majdan z oczkiem wodnym otoczony z czterech stron zabudową. Na wschód od folwarku niewielki teren zielony; na zachód kościół otoczony cmentarzem. Czytelne są drogi gospodarcze: północna i południowa.

Wieś charakteryzuje zabudowa zagrodowa, dość zwarta. Prawie każde gospodarstwo posiada połączenie z drogą gospodarczą. Przez zachodnią część wsi płynie ciek wodny, a wiejska droga biegnie po obu jego stronach. Niezwykle prosty przebieg cieku i obu gałęzi drogi przy jego brzegach sugeruje jego regulację.

Na zachód od wsi przebiega linia kolejowa i oznaczona jest stacja Schebitz (Szewce).

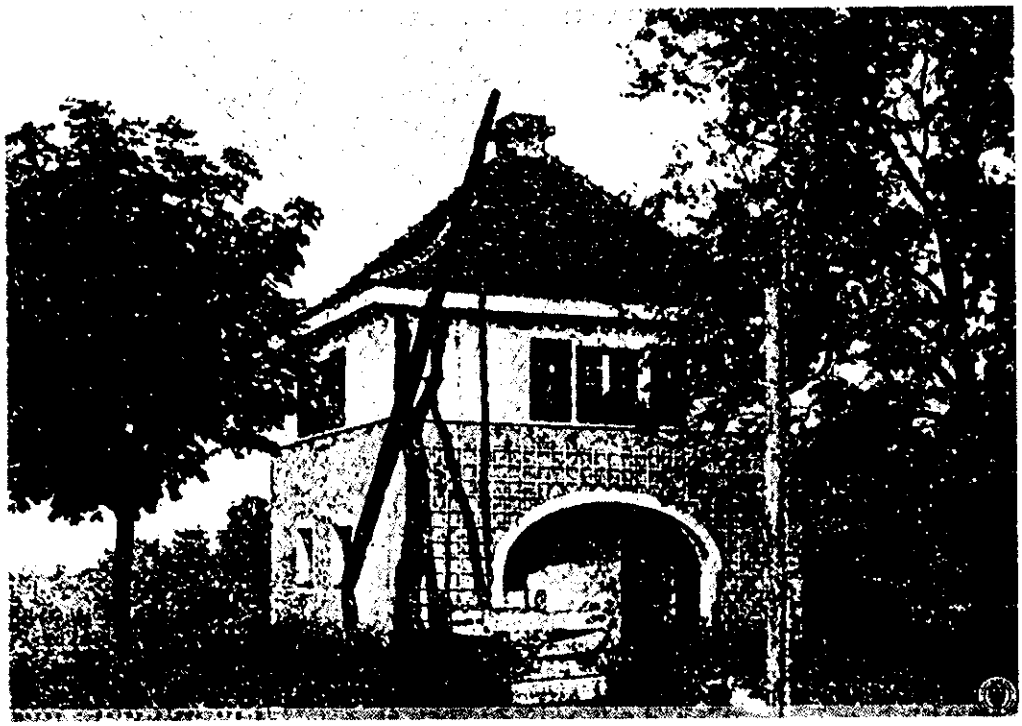
Poniżej ujęto szereg historycznych fotografii i widokówek ze wsi Szewce.

Ilustracja 2. Widokówka z Szewc z końca XIX w, przedstawiająca stację kolejową i dom gościnny.

Źródło: http://dolny-slask.org.pl

Ilustracja 3. Willa w Szewcach, architekt Heinrich Maetzig. 1912

Źródło: http://dolny-slask.org.pl

Ilustracja 4. Zajazd "Jägerheim", sklep z art. przemysłowymi i masarnia, 1920-1930

Źródło: http://dolny-slask.org.pl

1.3. PRZESTRZENNA STRUKTURA MIEJSCOWOŚCI

W chwili obecnej w Szewcach zachowany jest zasadniczy, historyczny układ miejscowości wyznaczony przede wszystkim przez:

- krzyżujące się drogi:
  - ulicę Strzeszowską prowadząca przez całą miejscowość ze wschodu na zachód, rozwidlającą się na wschodzie w kierunku Rogoża oraz Szymanowa;
  - drogę wojewódzką nr 342 Wrocław – Oborniki Śląskie, która przebiega przez zachodni skraj wsi. Długość drogi na obszarze gminy to ok. 2,5 km. Ze względu na rekreacyjny obszar wokół Obornik Śl. w chwili obecnej obserwuje się znaczny ruch na trasie. W dni wolne od pracy z uwagi na atrakcyjne położenie Szewc, natomiast w dni powszednie ze względu na znaczną liczbę mieszkańców gminy Oborniki Śląskie, którzy dojeżdżają do Wrocławia do pracy lub szkoły.
- stację kolejową znajdującą się na zachodzie miejscowości, przez którą przebiega linia kolejowa nr 270 relacji Wrocław – Poznań. Linia ta ma znaczenie państwowe, co powoduje wysoką częstotliwość zatrzymujących się na stacji Szewce pociągów.

Ilustracja 5. Stacja kolejowa w Szewcach

Jako dominantę przestrzenną, tutaj rozumianą jako miejsce wyraźnie odróżniające się od otaczającej zabudowy formą całego obiektu, wskazać należy Kościół pw. Św. Anny, który wyróżnia się masywnymi gabarytami oraz historycznym, odbiegającym od pozostałych budynków charakterem.

Ilustracja 6. Kościół p.w. św. Anny w Szewcach

Szewce to wieś o typowej zabudowie zagrodowej, jednorodzinnej, skupionej przede wszystkim wzdłuż wymienionych powyżej ciągów drogowych. Północno wschodni obszar miejscowości charakteryzuje się znaczną ilością terenów rolniczych. Na zachodzie wsi w przeważającym stopniu rozlega się obszar aktywności gospodarczej. Południowo zachodnią część stanowią tereny komunikacji lotniczej (lotnisko- Szymanów)-ilustracja poniżej.

Ilustracja 7. Przeznaczenie gruntów w Szewcach

Źródło: Zasoby własne Urzędu Gminy Wisznia Mała

2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW

2.1. DZIEDZICTWO KULTUROWE

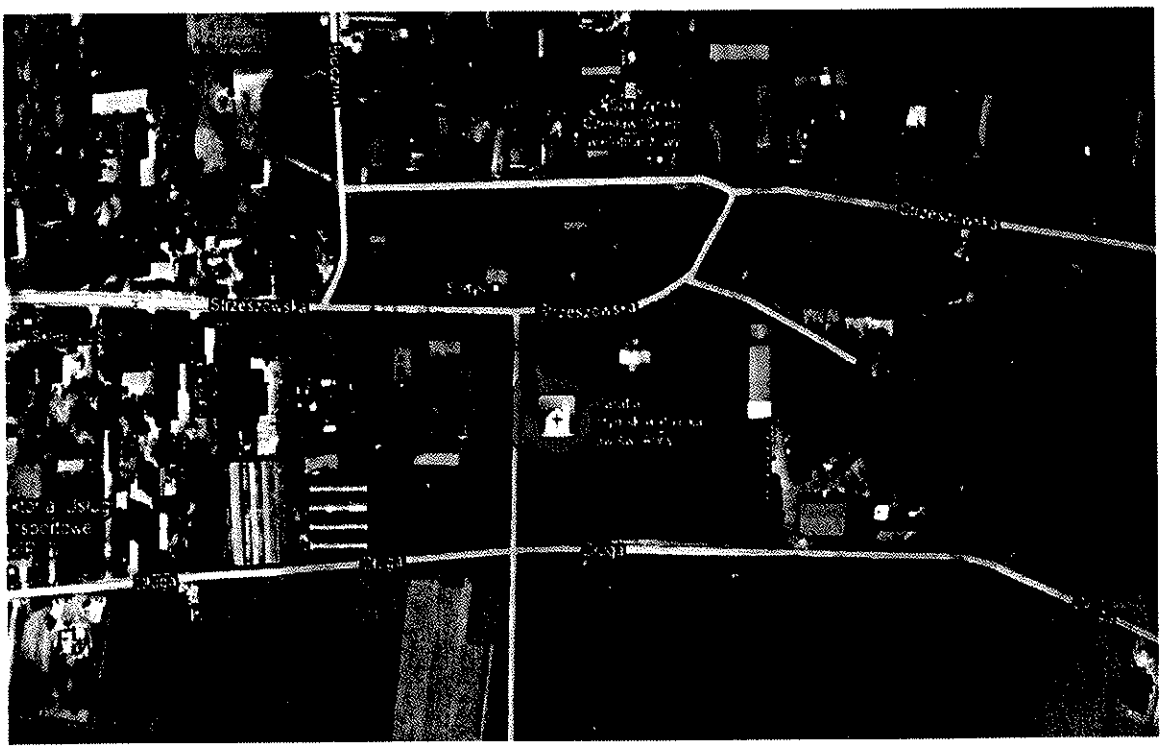
We wsi Szewce zlokalizowany jest Kościół Św. Anny, który stanowi jedyny obiekt w miejscowości wpisany do Rejestru Zabytków Województwa Dolnośląskiego, co decyduje o jego ogromnej wartości historycznej.

Rys historyczny obiektu:

Gotycki kościół z ok. 1350 r., przebudowany w XVIII w., zmieniono wtedy sklepienie prezbiterium na krzyżowe. Jednonawowy, oskarpowany na narożach, we wnętrzu barokowy ołtarz główny z pocz. XVIII w. z obrazem św. Anny pędzla F.A. Schefflera z 1740 r. i renesansowa chrzcielnica z pocz. XVII w.[3]

Kościół parafialny p.w. św. Anny w Szewcach wpisany jest do rejestru zabytków pod nr A/3871/1209 decyzją z dn. 15 XII 1964 r. Oprócz niepodważalnej wartości historycznej, obiekt odgrywa ogromną rolę w kształtowaniu poczucia tożsamości lokalnej i kulturowej w mieszkańcach Szewc. Zlokalizowany jest w centrum miejscowości, przy głównej drodze przecinającej miejscowość (ilustracja poniżej).

Ilustracja 8. Lokalizacja Kościoła p.w. św. Anny w Szewcach

Źródło: www.googlemaps.pl

[3] http://fotopolska.eu/Szewce/b35851,Kosciol_sw_Anny.html, 07.12.2012r.

Poniżej przedstawiono szereg zdjęć wymienionego obiektu:

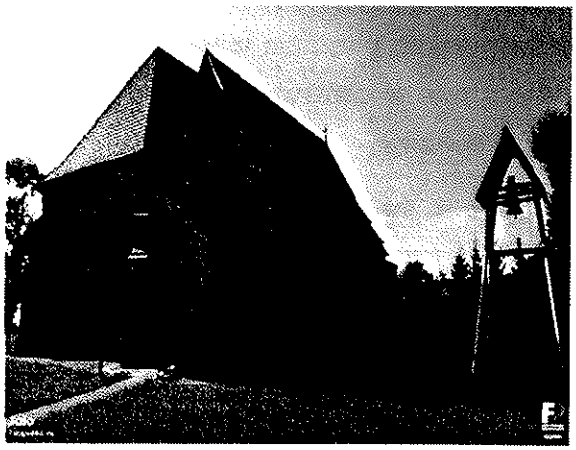
Ilustracja 9. Kościół p.w. św. Anny w Szewcach- zdjęcia

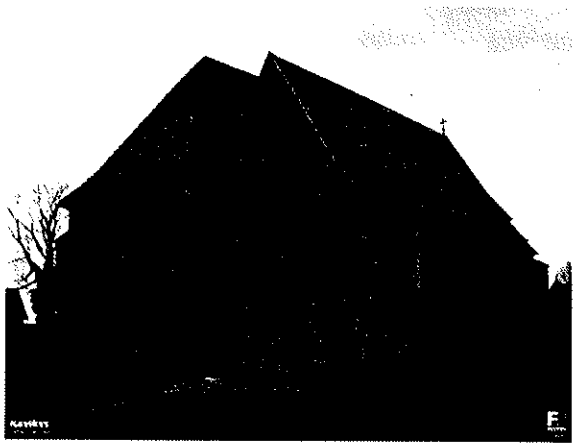
1981r.

2010-2011r.

Źródło: http://fotopolska.eu

W kontekście występowania we wsi tak cennego zabytku podkreślić należy, iż dobrze zagospodarowana ogólnodostępna przestrzeń publiczna zachęca mieszkańców i turystów do spotkań i aktywnego spędzania wolnego czasu. Inspiruje do wspólnej zabawy, integracji a także twórczości kulturalnej. Brak należytej dbałości o zabytki w krótkim czasie doprowadza do pojawienia się obszarów zdegradowanych, które z kolei wywierają wręcz odwrotne oddziaływanie, a mianowicie powodują rozwój patologii społecznych, obniżają wartość estetyczną oraz skutecznie zatracają atrakcyjność terenu dla potencjalnych inwestorów czy mieszkańców hamując w ten sposób konkurencyjność i dalszy zrównoważony rozwój całego terenu.

Przeciwdziałanie degradacji, zachowanie wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego oraz wykorzystanie tych zasobów na potrzeby kształtowania atrakcyjnego wizerunku obszaru powinno być jednym z podstawowych działań każdej gminy i miejscowości, na której terenie zlokalizowane są historycznie cenne obiekty.

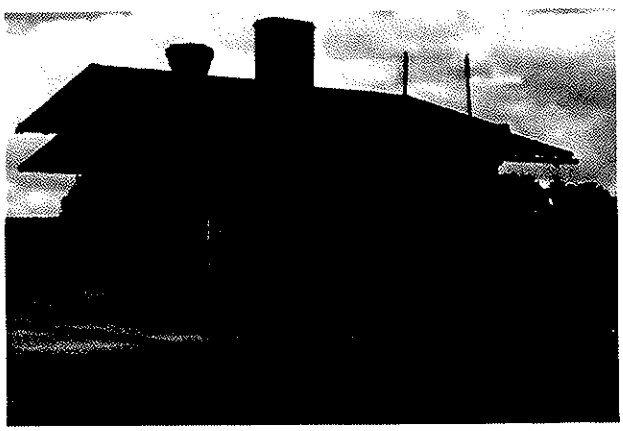
Ponadto, w wojewódzkiej ewidencji zabytków ujęto następujące obiekty zlokalizowane na terenie Szewc:

- Park dworski- XIX/XX;
- Szkoła podstawowa ul. Strzeszowska 7- 1910-15;
- Dom mieszkalny, ul. Strzeszowska 8 ok. 1920;
- Dom mieszkalny, ul. Strzeszowska 48 ok. 1915;
- Dom mieszkalny, ul. Strzeszowska 44 1915-20.

Interesujący jest także:

- dom dróżnika znajdujący się za mostem nad Widawą. Wybudowany został ok. 1856 roku wraz z budową linii kolejowej Wrocław - Poznań. Dopiero kilkanaście lat później, w roku 1873 powstała we wsi stacja kolejowa.

Ilustracja 10. Dom dróżnika w Szewcach

2.2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA- OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW

W Szewcach znajduje się jedna z pięciu szkół istniejących w Gminie Wisznia Mała. Oprócz tego, mieszkańcy korzystają z ogólnodostępnych obiektów: świetlicy wiejskiej, parku czy boiska sportowego.

Obszary i obiekty o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne w Szewcach, ukazano na poniższej ilustracji.

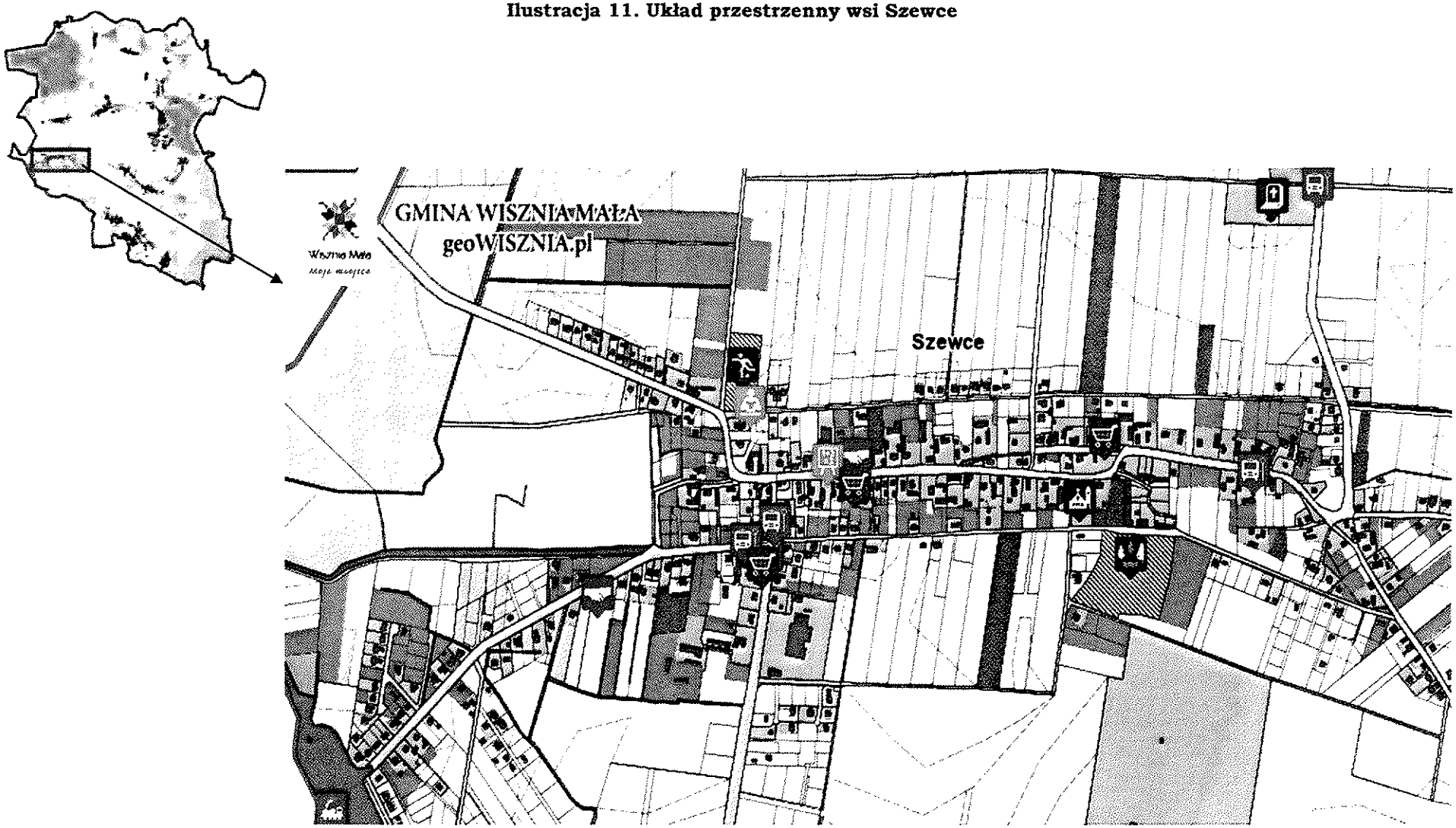
1. Zespół Szkół w Szewcach
2. Świetlica wiejska
3. Boisko sportowe
4. Park
5. Kościół p.w. św. Anny
6. Cmentarz

Ponadto, z punktu widzenia społeczności lokalnej istotne jest także występowanie we wsi:

1. Stacji kolejowej
2. Przystanków autobusowych

Opis najistotniejszych obiektów spośród wyżej wymienionych ujęto w dalszej części opracowania.

Ilustracja 11. Układ przestrzenny wsi Szewce

Źródło: geowisznia.pl

Szkoła z salą sportową i biblioteką

W 2011 roku poprzez połączenie: Publicznego Przedszkola w Strzeszowie, Punktu Przedszkolnego „Klub przedszkolaka" w Strzeszowie oraz Zespołu Szkół w Szewcach na mocy uchwały Rady Gminy Wisznia Mała nr VI/IX/79/11 z dnia 29 czerwca 2011 roku powstał Zespół szkolno-Przedszkolny z siedzibą w Szewcach. Zespół Szkół mieści się w Szewcach przy ulicy Strzeszowskiej 7 w budynku szkolnym wzniesionym w 1995 roku, przebudowanym w 2010r.. W latach 2007-2009 szkoła została rozbudowana w ramach projektu pn. „Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Szewcach dla potrzeb kompleksu szkolno – gimnazjalnego, Gmina Wisznia Mała"_zrealizowanego przez Gminę Wisznia Mała z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013.

Obiekt składa się z dwóch części - dydaktycznej oraz sportowej:

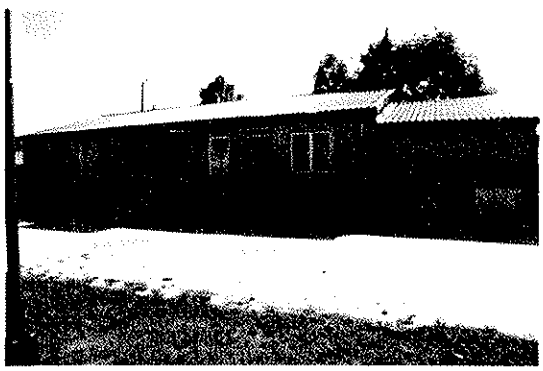
- część dydaktyczna - 19 jasnych i przestronnych sal lekcyjnych rozmieszczonych wzdłuż korytarzy na dwóch piętrach. Zajęcia lekcyjne odbywają się w gabinetach przedmiotowych, dobrze wyposażonych w pomoce naukowe, sprzęt audio-wizualny oraz komputerowy;
- sportowa - hala sportowa, z balkonem przeznaczonym dla kibiców, w której odbywają się liczne gminne zawody sportowe, sprzęt do ćwiczeń, siłownia i boisko do gier zespołowych.

Szkoła posiada własną świetlicę oraz bardzo dobrze zaopatrzoną bibliotekę szkolną.

Według stanu na dzień 05.12.2012r. do Szkoły w Szewcach uczęszczało w sumie 211 dzieci, z czego 150 to uczniowie szkoły podstawowej, a 61 gimnazjum.

Świetlica wiejska

W Szewcach znajduje się jedna z 13 świetlic wiejskich występujących w Gminie Wisznia Mała. Placówka posiada dużą salę, na której odbywają się lokalne uroczystości oraz spotkania społeczności lokalnych. Obiekt jest sukcesywnie doposażany w miarę potrzeb mieszkańców wsi. Świetlica w Szewcach jako jedna z siedmiu placówek, objęta została projektem „Wzrost aktywności społeczności lokalnych poprzez nowoczesne wyposażenie

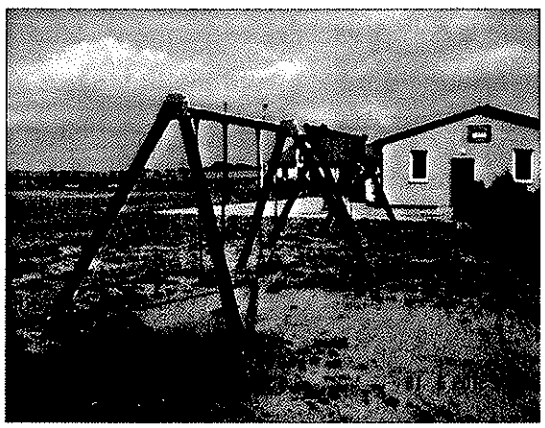
świetlic wiejskich w Gminie Wisznia Mała", w ramach którego w 2011 roku zakupione zostało kompleksowe wyposażenie kuchni w nowy sprzęt i naczynia kuchenne. Projekt współfinansowany został z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, oś IV Leader.

W obiekcie swoją siedzibę ma wiejska organizacja z wieloletnią tradycją Stowarzyszenie LZS „Błyskawica" Szewce. LZS realizuje zadania statutowe w zakresie krzewienia kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców gminy i sołectwa.

Boisko

Tuż przy świetlicy wiejskiej znajduje się boisko sportowe, na którym cyklicznie odbywają się rozgrywki ligowe piłki nożnej oraz treningi Ludowego Zespołu Sportowego „Błyskawica" Szewce. Obiekt jest ogólnodostępny dzięki czemu korzystać mogą z niego wszyscy mieszkańcy miejscowości. Dodatkowo, na terenie przylegającym zlokalizowany został plac zabaw.

Kościół p.w. św. Anny

Obiekt wpisany do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego, odgrywa ogromną rolę w kształtowaniu poczucia tożsamości lokalnej i kulturowej w mieszkańcach Szewc. Zlokalizowany jest w centrum miejscowości, przy głównej drodze przecinającej miejscowość. W sąsiedztwie budynku kościelnego znajduje się także parafia oraz dzwonnica. Szczegółowej analizy historycznej Kościoła p.w. św. Anny dokonano w punkcie nr *2.1. Inwentaryzacja zasobów* niniejszego opracowania.

W Szewcach nie ma zakładu opieki zdrowotnej. Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej znajduje się w oddalonej o 6 km Wiszni Małej. Mieszkańcy mogą tam skorzystać z porad lekarza rodzinnego, lekarza pediatry, ginekologa i lekarza stomatologa oraz otrzymać doraźną pomoc medyczną w gabinecie zabiegowym. W przypadku konieczności hospitalizacji lub skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, mieszkańcy kierowani są do szpitala w Trzebnicy bądź we Wrocławiu. Część mieszkańców korzysta z usług zakładu opieki zdrowotnej w Pęgowie, w gminie Oborniki Śląskie.

2.3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Aktualny stopień uzbrojenia terenów oraz obsługi obszarów zabudowanych gminy można uznać za zadowalający w zakresie zaopatrzenia w: wodę (stopień zwodociągowania gminy 100%), energię elektryczną oraz sieć telekomunikacyjną. Dalszego, sukcesywnego rozwoju wymaga sieć kanalizacyjna (obecnie skanalizowane i w trakcie realizacji sieci są 3 wsie). Realizacji w pełnym zakresie wymaga sieć gazowa oraz związana z nią wymiana systemów grzewczych aktualnie opartych w głównej mierze na indywidualnych paleniskach koksowo – węglowych. Zauważa się niedostosowanie układu komunikacji drogowej gminy do współczesnych standardów. Sieć drogowa wymaga modernizacji oraz rozwoju, co stanowi nieodzowny warunek aktywizacji gospodarczej gminy.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Na obszarze gminy Wisznia Mała funkcjonuje jedna kotłownia zaopatrująca w ciepło osiedle w miejscowości w Strzeszów. W pozostałych wsiach nie istnieją urządzenia i obiekty systemów centralnego ogrzewania.

Biorąc pod uwagę powyższe, ogrzewanie zabudowy mieszkalnej zarówno w Szewcach jak i pozostałych miejscowościach opiera się na indywidualnych źródłach ciepła opalanych węglem, koksem, gazem przewodowym, gazem płynnym, olejem opałowym i energią elektryczną. Sytuacja ta uwarunkowana jest przede wszystkim wysokim rozproszeniem zabudowy – tworzenie lokalnych układów ciepłowniczych o większej mocy byłoby rozwiązaniem nieekonomicznym. Podstawowym paliwem jest węgiel, w mniejszym stopniu stosuje się również olej opałowy i gaz.

WODOCIĄGI

Odbiorcy wody wodociągowej z terenu gminy Wisznia Mała na dzień 31.12.2011 r. zaopatrywani są z trzech wodociągów tj.:

- Wodociągu grupowego Wisznia Mała, który zasila w wodę miejscowości:

1) Machnice,
2) Wysoki Kościół,
3) Piotrkowiczki,
4) Mienice Wisznia Mała
5) Ligota Piękna,
6) Pierwoszów,
7) Malin,
8) Strzeszów,
9) Ozorowice,
10) Szewce.

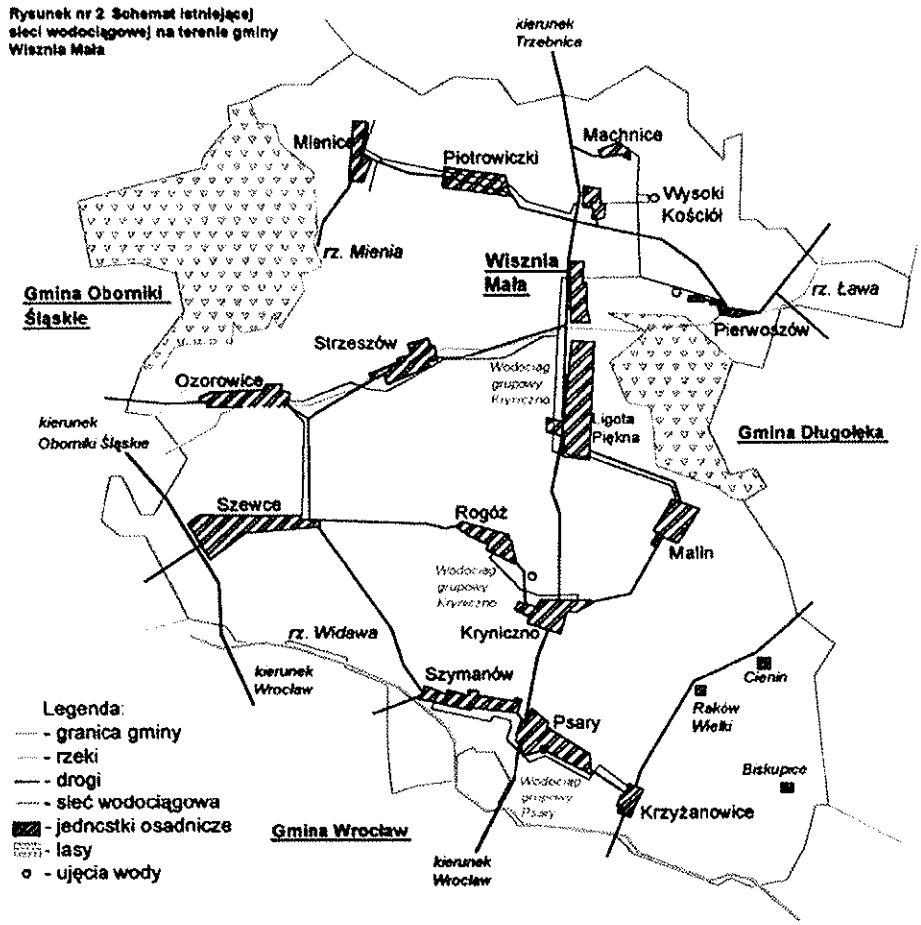
- Wodociągu zbiorowego Psary, który zasila w wodę miejscowości:

1) Psary,
2) Szymanów,
3) Krzyżanowice.

- Wodociągu zbiorowego Kryniczno, który zasila w wodę miejscowości:

1) Kryniczno
2) Rogoż

Ilustracja 12. Schemat istniejącej sieci wodociągowej na terenie Gminy Wisznia Mała

Źródło: Urząd Gminy Wisznia Mała, Referat Gospodarki Komunalnej i Infrastruktury Technicznej

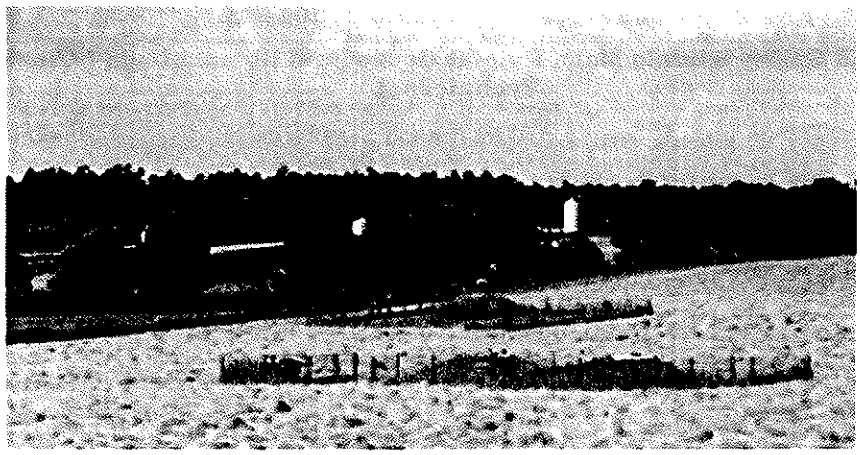
Poniżej szczegółowo opisano system wodociągowy „Wodociągu grupowego Wisznia Mała", w ramach którego zaopatrywana w wodę jest opisywana miejscowość- Szewce.

System wodociągowy „Wodociągu grupowego Wisznia Mała zaopatruje w wodę większą część odbiorców na terenie gminy. Obecnie wodociąg zasilany jest wodą z ujęcia wód podziemnych zlokalizowanych w obrębie miejscowości Wisznia Mała (3 studnie) oraz w obrębie wsi Machnice (2 studnie). Eksploatowane ujęcie wody w obrębie Wisznia Mała bazuje na wodach gruntowych płytkich czwartorzędowych. Woda z tych ujęć nie wymaga uzdatnienia. Na ujęcie wód podziemnych w obrębie Machnice składają się dwie studnie głębinowe z utworów czwartorzędowych, odwiercone w 2000r. Woda czerpana z tego ujęcia poddawana jest uzdatnieniu w nowej Stacji Uzdatniania Wody (oddanej do użytku w listopadzie 2011r).

Wodociąg grupowy Wisznia Mała można podzielić na dwa podsystemy:

1) wodociąg pompowy zaopatrywany w wodę poprzez pompownię zlokalizowaną na terenie SUW Machnice i obejmujący swoim zasięgiem wsie Machnice, Wysoki Kościół, Piotrkowiczki i Mienice.
2) wodociąg grawitacyjny zaopatrujący w wodę mieszkańców wsi Wisznia Mała, Ligota Piękna, Pierwoszów, Malin, Strzeszów, Ozorowice i Szewce, do których woda grawitacyjnie dopływa ze zbiorników zlokalizowanych na terenie SUW Machnice.

Ilustracja 13. Ujęcie wody dla wodociągu grupowego Wisznia Mała

Źródło: Urząd Gminy Wisznia Mała, Referat Gospodarki Komunalnej i Infrastruktury Technicznej

Przewody wodociągowe wodociągu grupowego Wisznia Mała w większości budowane były na początku lat 80-tych. Sieć przesyłowa w Wiszni Małej, Strzeszowie, Ozorowicach, Szewcach, Machnicach, Piotrkowiczkach oraz w części Ligoty Pięknej, w tym odcinek z Wiszni Małej do Strzeszowa wykonane są z rur żeliwnych. W związku z tym, charakteryzują się dość wysoką awaryjnością. Awariom najczęściej ulega sieć magistralna wodociągu Wisznia Mała (żeliwo) i przesyłowa w Wiszni Małej i w Strzeszowie.

KANALIZACJA SANITARNA

Gmina Wisznia Mała jest słabo skanalizowana. Częściowo skanalizowane są trzy miejscowości: Ligota Piękna, Strzeszów i Wisznia Mała. Długości sieci kanalizacyjnej na dzień 31.12.2011r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Długości sieci kanalizacyjnej w Gminie Wisznia Mała

L.p.	miejscowość	długość sieci kanalizacyjnej (mb)	długość sieci tłocznej (mb)	długość przełączy	ilość przyłączy	razem długość sieci (3+4+5)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
1	Strzeszów	7235,0	2164,0	3059,8	184	12458,8
2	Wisznia Mała	4960,0	1031,0	2672,5	137	8663,5
3	Ligota Piękna	10816,0	1014,0	4564,7	268	16394,7
	RAZEM	**23011,0**	**4209,0**	**10297,0**	**589**	**37517,0**

Źródło: Urząd Gminy Wisznia Mała, Referat Gospodarki Komunalnej i Infrastruktury Technicznej

Do istniejącej sieci kanalizacyjnej podłączani są systematycznie nowi dostawcy ścieków. W latach 2013-2014 planuje się budowę ok. 10 km sieci grawitacyjnej kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Wysoki Kościół, Ligota Piękna i Wisznia Mała. Gmina otrzymała pomoc finansową na realizację wskazanej inwestycji w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej" Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

W Szewcach, miejscowości, w której nie ma sieci kanalizacji sanitarnej, posesje mieszkańców posiadają bezodpływowe zbiorniki na ścieki (szamba). Zbiorniki wymagają okresowego opróżniania. Ścieki z terenu gminy Wisznia Mała odprowadzane są do oczyszczalni ścieków położonej w Strzeszowie, której eksploatację prowadzi Rejonowy Związek Spółek Wodnych z siedzibą w Trzebnicy przy ul. Milickiej 21. Jej przepustowość wynosi 500 m^3/dobę przy średniej przyjęć ścieków 250 m^3/dobę. Do oczyszczalni odprowadzane są ścieki zarówno z miejscowości Strzeszów, Wisznia Mała i Ligota Piękna jak i odpady płynne z terenu całej gminy dowożone wozami asenizacyjnymi do stacji zlewnej fekaliów urządzonej na terenie oczyszczalni. Końcowym odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest potok Ława.

GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie gminy Wisznia Mała zlokalizowane są dwa składowiska odpadów, innych niż niebezpieczne i obojętne, w miejscowościach Piotrkowiczki i Mienice. Obecnie wszystkie odpady składowane są na składowisku w Mienicach. Składowisko obsługuje całą gminę tj. obejmuje 16 jednostek miejscowości w tym Szewce, dla których zorganizowana jest zbiórka i wywóz odpadów.

ELEKTRYFIKACJA

Do poszczególnych miejscowości w tym do Wisznia Małej, energia elektryczna dociera liniami 20 kV, a dalej za pośrednictwem stacji transformatorowych do odbiorców indywidualnych. Stan sieci oraz jakość usług świadczonych przez Zakład Energetyczny określa się jako zadowalający. Ze względu na powyższe w przyszłości zakłada się jedynie budowę nowych linii zasilających dla powstających w ostatnich latach terenów budowlanych, a także stopniowe remonty istniejących stacji transformatorowych oraz przebudowę starych linii napowietrznych na nowe kablowe podziemne.

DROGI I KOMUNIKACJA

Szewce to miejscowość położona pomiędzy Wrocławiem a Trzebnicą, na trasie przejazdu z terenów Wielkopolski i Pomorza na południe kraju. Wieś jest silnie powiązana gospodarczo z Aglomeracją Wrocławską, a także miastem Trzebnicą. Oprócz ruchu lokalnego do tych ośrodków przez Szewce prowadzi także ruch tranzytowy. Jest to szansa dla rozwoju miejscowości, a jednocześnie źródło wielu niedogodności i uciążliwości. Obecnie obserwuje się zjawisko stale narastającego ruchu, przy zbyt wolnych przekształceniach infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

W miejscowości występują:

- Drogi wojewódzkie:

- Nr 342 – granica miasta Wrocław – Oborniki Śląskie, trasa ta stanowi alternatywę dla kierowców w przypadku utrudnień w ruchu na krajowej drodze nr 5,
- Nr 348 droga wojewódzka 342 w Szewcach – stacja kolejowa Szewce,

- Drogi powiatowe do Szewc:

· 1367D : Wisznia Mała - Strzeszów – Szewce - 7,4 km
· 1369D : Kryniczno – Rogoź – Szewce - 4,2 km

- Drogi gminne do Szewc

· 104925D : Szewce – Ozorowice – 1,892 km
· 104927D : Szymanów – Szewce – 3,724 km

2.4. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

Wieś charakteryzuje się wysoką aktywnością mieszkańców. Według stanu na 2012 rok w Szewcach funkcjonują trzy stowarzyszenia mieszkańców:

- Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju, Promocji i Wspierania Zespołu Szkół w Szewcach oraz Mieszkańców Szewc "Teraz Szewce";

- Stowarzyszenie Wczesnej Edukacji „Mały Szewczyk"- zawiązane w celu prowadzenia przedszkola;
- Stowarzyszenie Ludowy Zespół Sportowy „Błyskawica", które dzięki aktywnemu pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych, w tym głównie z Gminy Wisznia Mała oraz zaangażowaniu osób zarządzających motywuje lokalną młodzież i dzieci do aktywnego spędzania wolnego czasu (głównie poprzez organizację rozgrywek i zawodów związanych z piłką nożną).

W 2011 roku wieś przystąpiła do Programu Odnowy Wsi Dolnośląskiej. Zawiązana na podstawie uchwały zebrania wiejskiego nr 1/2011 z dnia 4 lipca 2011 r. Grupa Odnowy Wsi na czele z liderem Panią Grażyną Pabian, jesienią 2011 roku przeszła szkolenie, na którym opracowana została Sołecka Strategia Rozwoju Wsi Szewce zatwierdzona uchwałą nr VI/XIV/126/11 Rady Gminy Wisznia Mała z dnia 30 listopada 2011 roku.

W Szewcach oprócz formalnie zawiązanych organizacji społecznych na szczególną uwagę zasługują osoby mające indywidualny wkład w rozwój i aktywizację wsi. Są to:
- Pani Małgorzata Ottenbreit - Przewodnicząca Rady Gminy Wisznia Mała;
- Pani Katarzyna Bielak - Sołtys Wsi Szewce;
- Ksiądz Mariusz Bąkowski - Proboszcz Parafii Szewce.

Ilustracja 14. Wydarzenia kulturalno- społeczne w Szewcach

3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI SZEWCE

3.1. PREZENTACJA BADAŃ ANKIETOWYCH

Niezbędnym elementem podczas tworzenia Planu Odnowy Miejscowości jest element włączenia społeczności lokalnej w proces prac nad dokumentem strategicznym. Istotne jest zatem przeprowadzenie konsultacji z mieszkańcami sołectwa, poznanie ich uwag, wniosków i pomysłów na rozwój miejscowości, którą zamieszkują. W listopadzie 2012 roku na potrzeby opracowania niniejszego POM Szewce, przeprowadzono anonimowe badania ankietowe. Ankiety przekazane zostały przedstawicielowi sołectwa i za jego pośrednictwem rozdane mieszkańcom. Badania ankietowe miały na celu rozpoznanie opinii społeczności lokalnej na temat podstawowych obszarów życia w gminie Wisznia Mała oraz miejscowości Szewce. Ankieta składała się z 15 pytań. Spośród rozdanych 40 ankiet zwrócono 26 sztuk, co stanowi 65% całej próby badawczej.

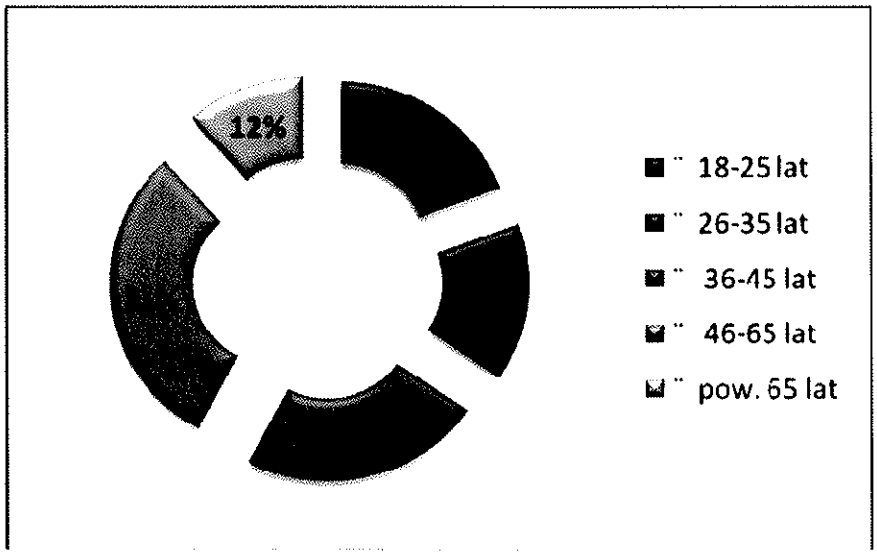
Ankieta przeprowadzona w miejscowości Szewce zbudowana została z trzech rodzajów pozycji. W pierwszej kolejności przeprowadzona została charakterystyka ankietowanych, następnie postawiono pytania dotyczące opinii na temat stanu istniejącego w gminie i sołectwie, ostatecznie poproszono o wskazanie obszarów wymagających podjęcia najpilniejszych działań.

W dalszej części opracowania dokonano szczegółowej prezentacji wyników ww. badań ankietowych.

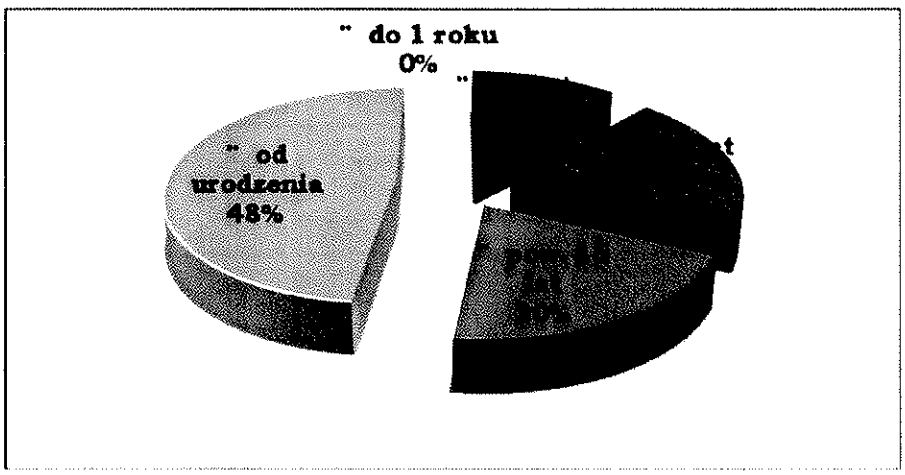
I. CHARAKTERYSTYKA ANKIETOWANYCH

Spośród 26 zwróconych ankiet dokładnie połowa, czyli 13 sztuk zostało wypełnionych przez kobiety, taką samą ilość uzupełnili mężczyźni. Wszyscy ankietowani to mieszkańcy Szewc. Zauważa się duże zróżnicowanie ich wieku. Większość stanowią osoby powyżej 36 roku życia. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie nr 10. Zdecydowana większość ankiet została wypełniona przez osoby zamieszkujące Szewce od urodzenia (46 %), co potwierdza wykres nr 11. Pod względem zatrudnienia ankietowani zaznaczyli pozycje wskazujące na fakt, iż są oni reprezentantami rozmaitych grup społecznych, wśród których występują zarówno bezrobotni i renciści, jak przedsiębiorcy osoby zatrudnione w prywatnych firmach (wykres 12).

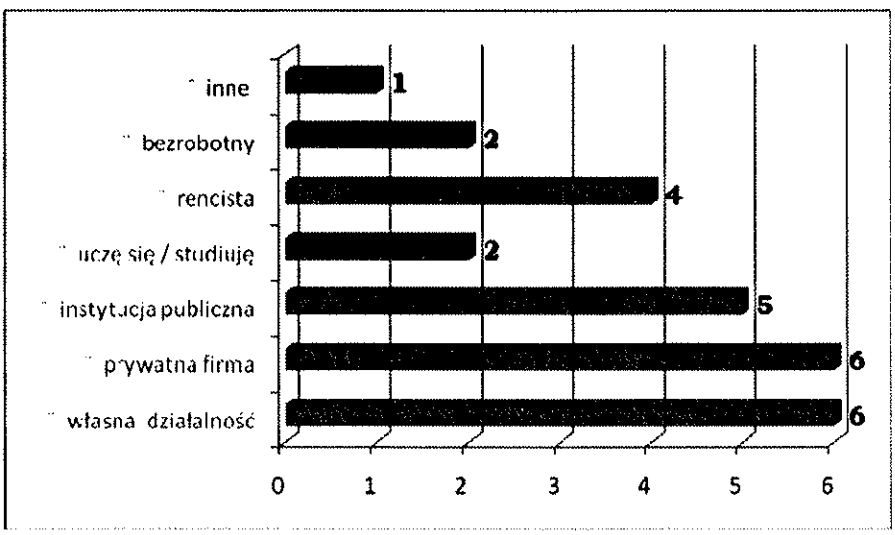
Wykres 10. Wiek ankietowanych

Wykres 11. Czas zamieszkania w Szewcach

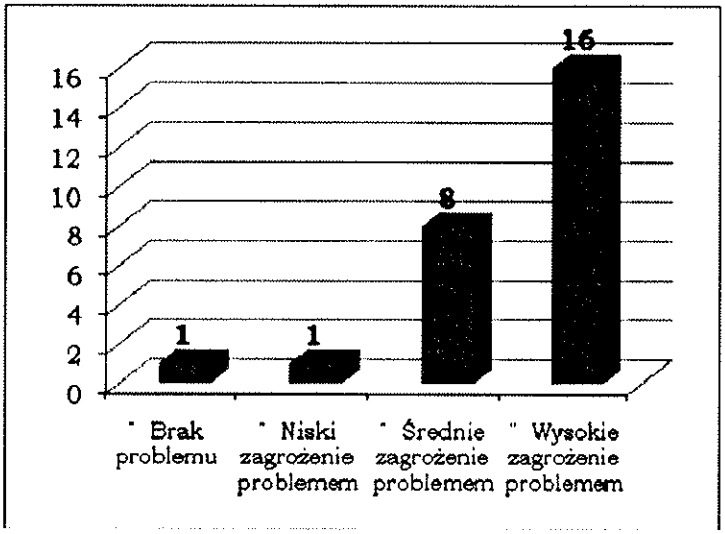
Wykres 12. Miejsce zatrudnienia ankietowanych

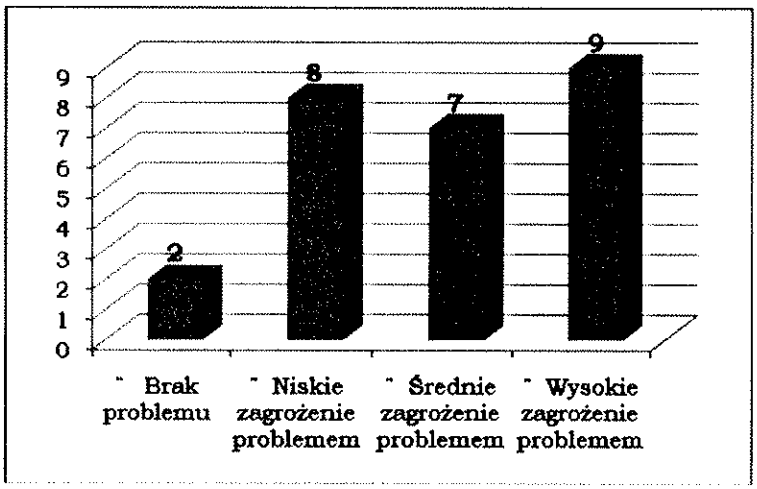
II. OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO

Dziewięć pytań w przeprowadzonej ankiecie zostało sformułowanych, aby pozyskać informację na temat postrzegania przez mieszkańców Szewc różnych obszarów społeczno - gospodarczych. Wysoki odsetek ankietowanych uznał, że na terenie sołectwa istnieje wysokie zagrożenie zjawiskiem bezrobocia (61,5%), wykres 13. Podobnie ocenione zostało zagrożenie czystości środowiska naturalnego w gminie i sołectwie: 61,5 % osób stwierdziło, że kształtuje się ono na poziomie średnim bądź wysokim (wykres 14).

Wykres 13. Ocena stopnia zagrożenia zjawiskiem bezrobocia

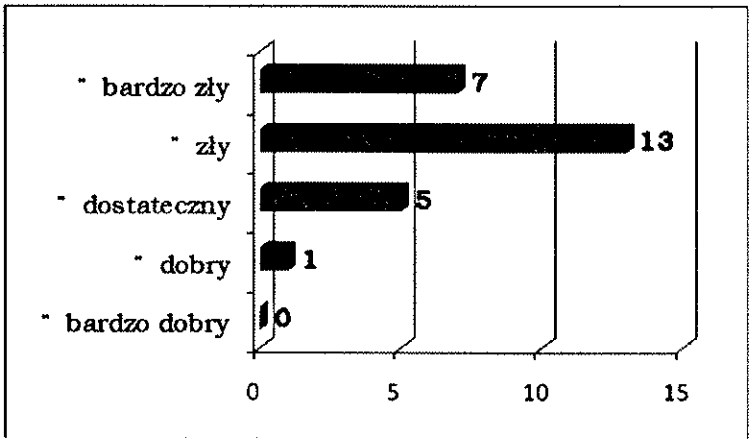

Wykres 14. Ocena stopnia zagrożenia czystości środowiska naturalnego

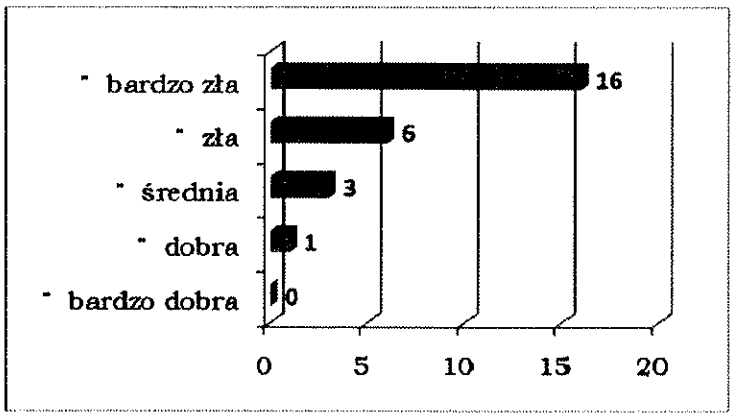

Wyniki ankiet wskazują na bardzo niską ocenę przez mieszkańców Szewc:
-stanu dróg, chodników i parkingów (wykres 15);
-infrastruktury komunikacyjnej (wykres 16);
-stanu zabytków na terenie gminy i sołectwa (wykres 17).

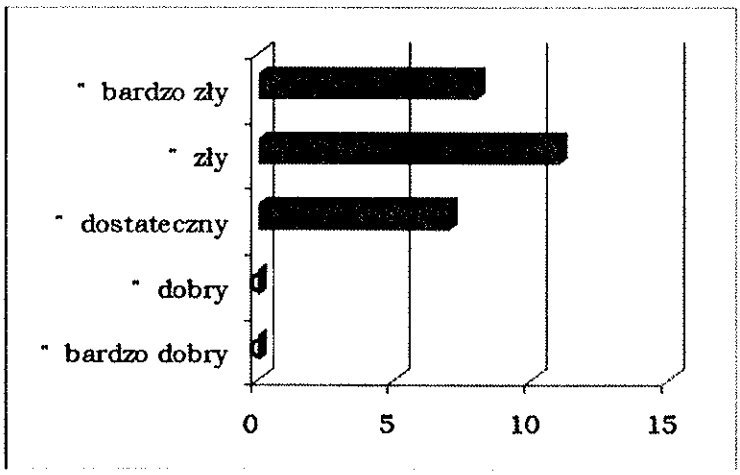
Wykres 15. Ocena stanu dróg, chodników i parkingów

Wykres 16. Ocena infrastruktury komunikacyjnej

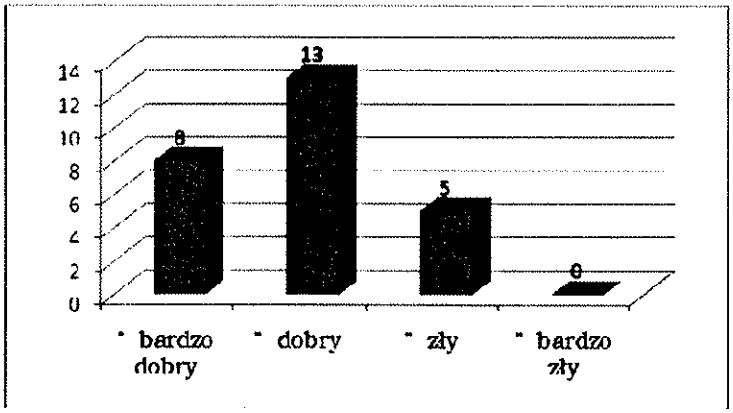
Wykres 17. Ocena stanu zabytków na terenie gminy i sołectwa

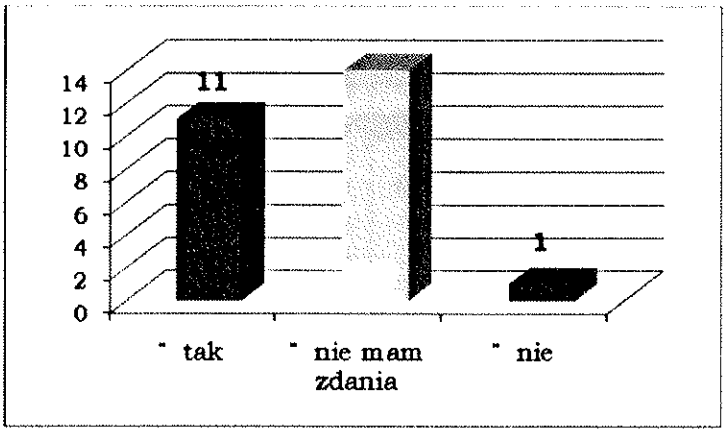
Ankietowani pozytywnie ocenili gminę i sołectwo Szewce w obszarze:

- dostępu do opieki zdrowotnej (wykres 18);
- stworzenia perspektyw rozwoju dla dzieci i młodzieży (wykres 19);
- oferty sportowej i kulturalnej (wykres 20);
- poziomu rozwoju i dostępu do oferty handlowo – usługowej (wykres 21).

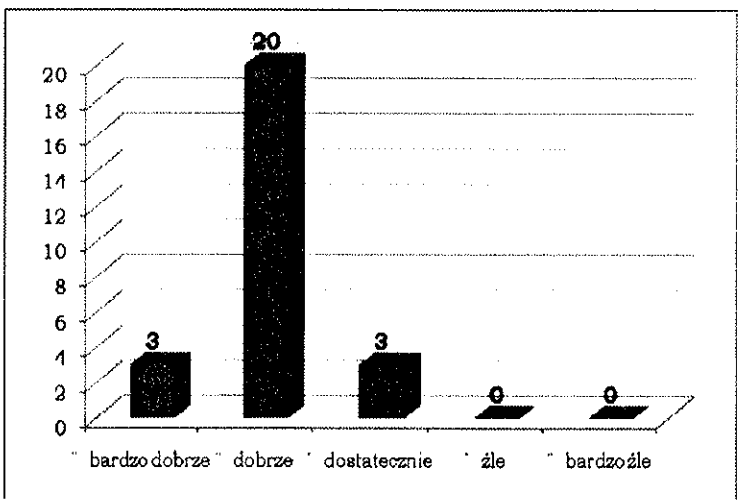
Wykres 18. Ocena dostępu do opieki zdrowotnej

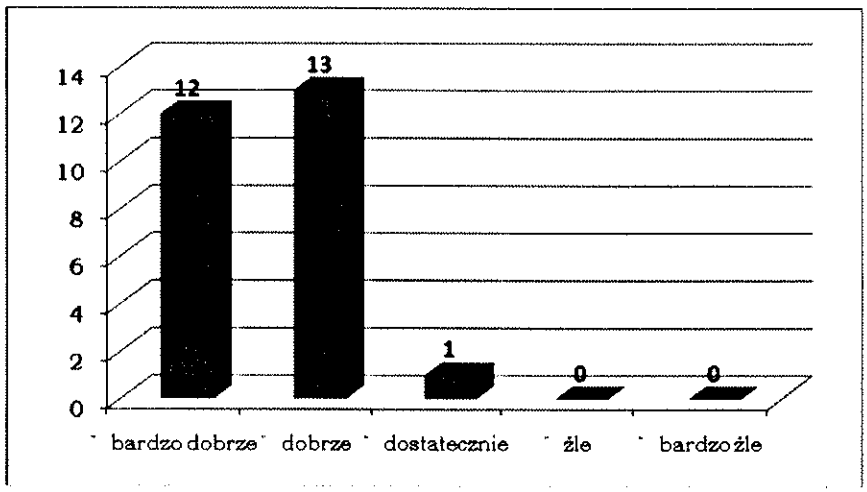
Wykres 19. Ocena perspektyw rozwoju dla dzieci i młodzieży

Wykres 20. Ocena oferty sportowej i kulturalnej

Wykres 21. Ocena poziomu rozwoju i dostępu do oferty handlowo – usługowej

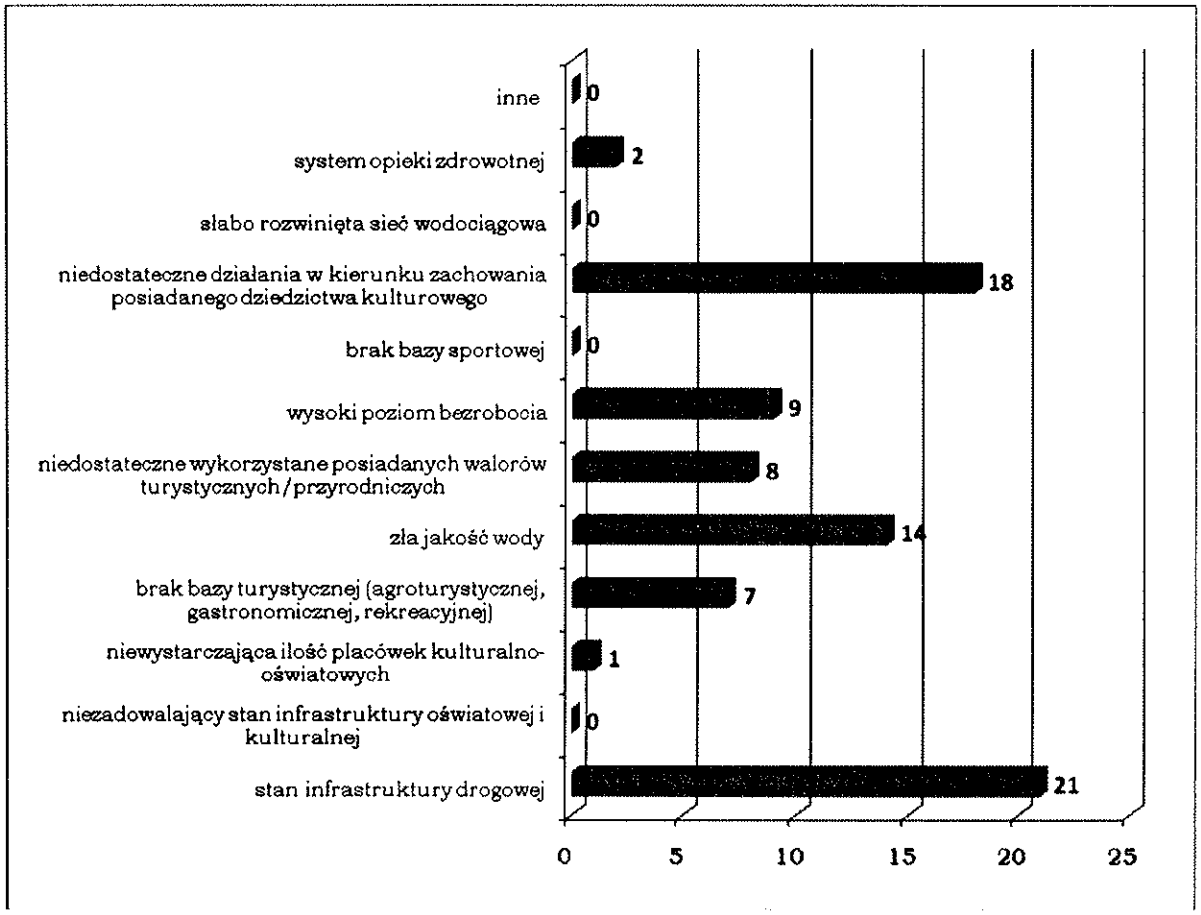
III. WSKAZANIE OBSZARÓW PRIORYTETOWYCH

Wszystkie z 26 osób poddanych ankiecie stwierdziło, że wsi Szewce potrzebny jest program ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego w postaci programu odnowy miejscowości. Ankietowani zapytani o obszary, które ich zdaniem wymagają podjęcia najpilniejszych działań, wskazali:

- stan infrastruktury drogowej,
- **posiadane dziedzictwo kulturowe;**
- jakość wody.

Szczegółowe odpowiedzi przedstawiono na poniższym zestawieniu.

Wykres 22. Obszary wymagające podjęcia najpilniejszych działań

3.2. ANALIZA SWOT

Dzięki współpracy z mieszkańcami Szewc możliwe stało się opracowanie tzw. analizy SWOT sołectwa. W poniższym zestawieniu wykorzystano Sołecką Strategię Rozwoju Wsi Szewce, będącą efektem pracy mieszkańców podczas warsztatów przeprowadzonych w ramach uczestnictwa w inicjatywie Odnowy Wsi Dolnośląskiej w 2011 roku.

W pierwszej kolejności przeanalizowano mocne (z ang. **S**trengths) oraz słabe (z ang. **W**eaknesses) strony Szewc. W następnej kolejności zestawiono wszystkie elementy, które stwarzają szansę korzystnej zmiany dla Szewc (z ang. **O**pportunities) oraz te, które mogą spowodować dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej tj. zagrożenia (z ang. **T**hreats).

Tabela 2. Analiza SWOT wsi Szewce

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Zespół szkolno-przedszkolny– nowoczesny zespół szkół umożliwiający miejscowym dzieciom i młodzieży edukację na wysokim poziomie w miejscu zamieszkania. 2. Świetlica wiejska, jako miejsce spotkań społeczności lokalnej, imprez kulturowych. 3. Boisko sportowe- obiekt sportowy stwarzający mieszkańcom wsi alternatywę spędzania wolnego czasu, miejsce rozgrywek i treningów lokalnego zespołu sportowego. 4. Zabytkowy kościół p.w. św. Anny pochodzący z XIV w., umacniający poczucie tożsamości lokalnej, będący atrakcją turystyczną i powodem dumy wśród mieszkańców wsi. 5. Park ze starodrzewem z placem zabaw dla dzieci i powstającym boiskiem do siatkówki. 6. Napływ nowych mieszkańców w związku z budową domów w Szewcach przekłada się na poprawę estetyki wsi oraz gospodarczy rozwój wsi (potencjalni pracodawcy). 7. Bliskość do dużego miasta- Wrocławia (łatwy dostęp do wydarzeń kulturowych, do pracy, szkół, itp.) 8. Duża ilość działek dostępnych na sprzedaż zarówno pod zabudowę jednorodzinną jak i działki przemysłowe- rozwój wsi. 9. Istniejące połączenia komunikacyjne z Wrocławiem (kolej, bus). Aktywnie działające we wsi organizacje – Stowarzyszenie „Teraz Szewce", Stowarzyszenie LZS „Błyskawica" Szewce, Stowarzyszenie „Mały Szewczyk", harcerze.	1. Ruchliwa droga wojewódzka dzieląca wieś, zniszczona przez ciężki sprzęt, powodująca wysokie natężenie hałasu. 2. Niewystarczająca ilość chodników brak utwardzonego pobocza (uniemożliwia samodzielną i bezpieczną podróż dzieci do szkoły). 3. Brak podmiejskiej komunikacji usprawniającej połączenie Szewc z Wrocławiem. 4. Niska integracja starych i nowych mieszkańców, przekładająca się na brak zaangażowania nowych mieszkańców w życie wsi. 5. Brak animatora w świetlicy wiejskiej- niewykorzystanie potencjału posiadanego obiektu. 6. Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna (brak kanalizacji, niedostateczne oświetlenie ulic). 7. Niewykorzystane potencjału turystycznego, korzystnego położenia oraz posiadanych zabytków– brak wyznaczonych ścieżek rowerowych i szlaków dla pieszych. 8. Słaba dbałość o posiadane dobra o wartości historycznej- brak działań w kierunku zachowania zabytkowych wartości kościoła p.w. św. Anny. 9. Słaba współpraca pomiędzy organizacjami działającymi we wsi. 10. Brak osobliwości kultury: gwary, legend, przekazów literackich historycznych, przedmiotów kultu.

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Bliskość aglomeracji – np. możliwość skanalizowania wsi, podmiejska komunikacja, dostęp do uczelni wyższych. 2. Nawiązanie współpracy z sąsiednimi gminami- wspólna organizacja wydarzeń kulturalnych. 3. Napływ nowych mieszkańców- możliwość pojawienia się ciekawych, aktywnych osobistości, rozwój budownictwa jednorodzinnego. 4. Atrakcyjność gospodarcza wsi- rozwój nowych miejsc pracy sołectwo może pełnić rolę tzw. „zielonego zaplecza" Wrocławia 5. Dostępnosc do kapitałów i środków pomocowych, w tym pochodzących z Unii Europejskiej 6. Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i atrakcyjności występujących walorów przyrodniczych w celu rozwoju turystyki.	1. Niewystarczające fundusze na dalszy rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, oraz na właściwe zagospodarowanie terenów- ograniczone środki finansowe w stosunku do potrzeb mieszkańców związanych z funkcjonowaniem wsi. 2. Pogarszająca się sytuacja rolnictwa, rozdrobnienie gospodarstw rolnych. 3. Rosnące bezrobocie. 4. Wzrost ilości osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – ubożenie społeczności lokalnej.

4. Opis planowanych kierunków rozwoju wsi Szewce

4.1 Priorytety rozwoju wsi

Na podstawie przeprowadzonej ankiety oraz dyskusji z przedstawicielami społeczności lokalnej, przy uwzględnieniu mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla rozwoju Szewc, określono trzy priorytetowe kierunki rozwoju opisywanej miejscowości, które wraz ze szczegółowymi działaniami wymieniono poniżej:

I. Poprawa jakości życia - przeciwdziałanie marginalizacji obszarów wiejskich

- budowa chodników;
- modernizacja dróg dojazdowych do wsi oraz znajdujących się na jej terenie,
- budowa kanalizacji,
- doposażenie obiektów użyteczności publicznej: placów zabaw i boiska sportowego,
- sukcesywne doposażenie świetlicy wiejskiej;

II. Wzrost atrakcyjności miejscowości poprzez właściwe zagospodarowanie przestrzeni publicznej

- budowa i znakowanie szlaków turystycznych i rowerowych;
- ustawienie tablic powitalnych tzw. „witaczy" przy każdym wjeździe do Szewc;
- zachowanie dziedzictwa kulturowego szczególnie poprzez prace konserwatorskie i remontowe przy zabytkowym Kościele p.w. św. Anny oraz przy obiektach przyległych tj. dzwonnicy i plebanii,
- promocja walorów przyrodniczych i kulturowych (folder promujący wieś, utworzenie strony internetowej)

III. Rozwój potencjału społecznego- wzrost aktywności i integracji mieszkańców miejscowości oraz popularyzacja aktywnego stylu życia

- organizacja ogólnodostępnych imprez kulturalnych
- organizacja cyklicznych imprez kulturalnych oraz spotkań okolicznościowych kultywujących lokalną kulturę, obyczaje i tradycje,
- popularyzacja sportu- organizacja wydarzeń sportowo-rekreacyjnych.

Podjęcie wyżej wymienionych działań w zakresie wskazanych priorytetów będzie prowadziło do rozwoju miejscowości, co docelowo przełoży się na integrację mieszkańców, umocnienie w nich poczucia tożsamości lokalnej oraz ukształtowanie w mieszkańcach Szewc satysfakcji z zamieszkania w nowoczesnej, pełnej perspektyw miejscowości.

4.2. WYKAZ PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ

Mając na uwadze priorytety szczegółowo opisane w punkcie 4.1., mieszkańcy Szewc wskazali najistotniejsze ich zdaniem przedsięwzięcia do realizacji w perspektywie najbliższych 8 lat (2013-2020). Ich realizacja znacząco wpłynie na poprawę jakości życia w Szewcach, na wizerunek miejscowości oraz na jej atrakcyjność w oczach społeczności lokalnej oraz potencjalnych odbiorców zewnętrznych tj. turystów i pozostałych mieszkańców Gminy Wisznia Mała.

PRIORYTET I

Poprawa jakości życia- przeciwdziałanie marginalizacji obszarów wiejskich

NAZWA	**Budowa chodnika w Szewcach w ciągu drogi wojewódzkiej nr 342**							
CEL	Wzrost jakości życia							
PRZEZNACZENIE	Społeczne							
HARMONOGRAM REALIZACJI	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
	X	X						
SZACUNKOWA KWOTA	75 000,00 PLN							
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Gmina Wisznia Mała, Województwo Dolnośląskie							

NAZWA	**Przebudowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 1367D w miejscowości Szewce**							
CEL	Wzrost jakości życia							
PRZEZNACZENIE	Społeczne							
HARMONOGRAM REALIZACJI	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
	X	X						
SZACUNKOWA KWOTA	25 000,00 PLN							
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Gmina Wisznia Mała, Powiat Trzebnicki							

NAZWA	**Doposażenie świetlicy wiejskiej**							
CEL	Poprawa jakości życia, wzrost aktywności i integracji mieszkańców wsi							
PRZEZNACZENIE	społeczne							
HARMONOGRAM REALIZACJI	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
	X	X	X	X	X	X	X	X
SZACUNKOWA KWOTA	25 000,00 PLN							
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Gmina Wisznia Mała (Fundusz Sołecki), PROW							

NAZWA	**Rozwój i doposażenie obiektów sportowo- rekreacyjnych (place zabaw, trybuny na boisko, utworzenie boiska do piłki siatkowej)**							
CEL	Poprawa jakości życia, popularyzacja aktywnego stylu życia							
PRZEZNACZENIE	rekreacyjne							
HARMONOGRAM REALIZACJI	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
	X	X	X					
SZACUNKOWA KWOTA	50 000,00 PLN							
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Gmina Wisznia Mała (Fundusz Sołecki), PROW, budżet Województwa Dolnośląskiego							

PRIORYTET II

Wzrost atrakcyjności miejscowości poprzez właściwe zagospodarowanie przestrzeni publicznej

NAZWA	**Prace rewitalizacyjne przy zabytkowym obiekcie Kościoła p.w. św. Anny**							
CEL	Zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwój turystyki							
PRZEZNACZENIE	Turystyczno- społeczne							
HARMONOGRAM REALIZACJI	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
	X	X	X	X				
SZACUNKOWA KWOTA	200 000,00 PLN							
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Gmina Wisznia Mała, PROW, budżet Województwa Dolnośląskiego, Fundusz Kościelny							

NAZWA	**Montaż tablic „witaczy" przy wjazdach do miejscowości**							
CEL	Wzrost atrakcyjności wsi							
PRZEZNACZENIE	Turystyczno- społeczne							
HARMONOGRAM REALIZACJI	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
		X						
SZACUNKOWA KWOTA	15 000,00							
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Gmina Wisznia Mała, budżet Województwa Dolnośląskiego							

PRIORYTET III

Rozwój potencjału społecznego- wzrost aktywności i integracji mieszkańców miejscowości oraz popularyzacja aktywnego stylu życia

NAZWA	**Organizacja festynów integracyjnych**							
CEL	Wzrost aktywności i integracji mieszkańców wsi							
PRZEZNACZENIE	rekreacyjne							
HARMONOGRAM REALIZACJI	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
	X	X	X	X	X	X	X	X
SZACUNKOWA KWOTA	25 000,00 PLN							
ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Gmina Wisznia Mała, PROW							

5. WDRAŻANIE I EWALUACJA PLANU

Plan Odnowy Miejscowości Szewce na lata 2013-2020 będzie tzw. kamieniem milowym w dalszym rozwoju wsi. Analiza stanu istniejącego, zwiększenie świadomości w zakresie posiadanych zasobów oraz usystematyzowanie priorytetowych dla mieszkańców kierunków działań stanowić będzie początek nowego, kolejnego etapu w rozwoju miejscowości. Wdrażanie planu rozpocznie się poprzez wprowadzenie go w życie przez mieszkańców wsi na zebraniu wiejskim. Następnie POM zostanie zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Wisznia Mała.

Za realizację działań wskazanych jako najistotniejsze dla miejscowości odpowiedzialna będzie cała społeczność lokalna Szewc, w szczególności jej przedstawiciele tj. sołtys, Grupa Odnowy Wsi i osoby zaangażowane w działalność społeczną tj. Radna, i ksiądz proboszcz.

Monitorowanie realizacji przedsięwzięć wskazanych w przedmiotowym dokumencie polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu, gromadzeniu i analizie informacji o charakterze rzeczowym i finansowym. W monitorowanie zaangażowane będą wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy w Wiszni Małej zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości. Oceną wdrażania Planu zajmować się będzie Rada Sołecka.

SPIS ILUSTRACJI, TABEL I WYKRESÓW

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1. ZESTAWIENIE POWIERZCHNI POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI WCHODZĄCYCH W SKŁAD GMINY WISZNIA MAŁA 8
WYKRES 3. DYNAMIKA LICZBY LUDNOŚCI W MIEJSCOWOŚCI SZEWCE W LATACH 2007-2011 10
WYKRES 4. SALDO MIGRACJI W GMINIE WISZNIA MAŁA W LATACH 2008-2011 10
WYKRES 5. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W GMINIE WISZNIA MAŁA W LATACH 2007-2011 11
WYKRES 6. STRUKTURA PODMIOTÓW WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH W GMINIE WISZNIA MAŁA W LATACH 2007-2011 12
WYKRES 7. GOSPODARSTWA ROLNE W GMINIE WISZNIA MAŁA WG POWIERZCHNI, STAN NA 2010R. 13
WYKRES 8. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE WISZNIA MAŁA Z UWZGLĘDNIENIEM PŁCI W LATACH 2007-2011 14
WYKRES 9. LICZBA RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH GMINY WISZNIA MAŁA W 2011 ROKU 16
WYKRES 10. WIEK ANKIETOWANYCH 39
WYKRES 11. CZAS ZAMIESZKANIA W SZEWCACH 39
WYKRES 12. MIEJSCE ZATRUDNIENIA ANKIETOWANYCH 39
WYKRES 13. OCENA STOPNIA ZAGROŻENIA ZJAWISKIEM BEZROBOCIA 40
WYKRES 14. OCENA STOPNIA ZAGROŻENIA CZYSTOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO 40
WYKRES 15. OCENA STANU DRÓG, CHODNIKÓW I PARKINGÓW 41
WYKRES 16. OCENA INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ 41
WYKRES 17. OCENA STANU ZABYTKÓW NA TERENIE GMINY I SOŁECTWA 41
WYKRES 18. OCENA DOSTĘPU DO OPIEKI ZDROWOTNEJ 42
WYKRES 19. OCENA PERSPEKTYW ROZWOJU DLA DZIECI I MŁODZIEŻY 42
WYKRES 20. OCENA OFERTY SPORTOWEJ I KULTURALNEJ 42
WYKRES 21. OCENA POZIOMU ROZWOJU I DOSTĘPU DO OFERTY HANDLOWO – USŁUGOWEJ 43
WYKRES 22. OBSZARY WYMAGAJĄCE PODJĘCIA NAJPILNIEJSZYCH DZIAŁAŃ 44

SPIS ILUSTRACJI

ILUSTRACJA 1. LOKALIZACJA SZEWC W SKALI WOJEWÓDZTWA, POWIATU ORAZ GMINY 7
ILUSTRACJA 2. WIDOKÓWKA Z SZEWC Z KOŃCA XIX W, PRZEDSTAWIAJĄCA STACJĘ KOLEJOWĄ I DOM GOŚCINNY 18
ILUSTRACJA 3. WILLA W SZEWCACH, ARCHITEKT HEINRICH MAETZIG. 1912 19
ILUSTRACJA 4. ZAJAZD "JÄGERHEIM", SKLEP Z ART. PRZEMYSŁOWYMI I MASARNIA, 1920-1930 19
ILUSTRACJA 5. STACJA KOLEJOWA W SZEWCACH 20
ILUSTRACJA 6. KOŚCIÓŁ P.W. ŚW. ANNY W SZEWCACH 21
ILUSTRACJA 7. PRZEZNACZENIE GRUNTÓW W SZEWCACH 22
ILUSTRACJA 8. LOKALIZACJA KOŚCIOŁA P.W. ŚW. ANNY W SZEWCACH 23
ILUSTRACJA 9. KOŚCIÓŁ P.W. ŚW. ANNY W SZEWCACH- ZDJĘCIA 24
ILUSTRACJA 10. DOM DRÓŻNIKA W SZEWCACH 25
ILUSTRACJA 11. UKŁAD PRZESTRZENNY WSI SZEWCE 27
ILUSTRACJA 12. SCHEMAT ISTNIEJĄCEJ SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE GMINY WISZNIA MAŁA 32
ILUSTRACJA 13. UJĘCIE WODY DLA WODOCIĄGU GRUPOWEGO WISZNIA MAŁA 33
ILUSTRACJA 14. WYDARZENIA KULTURALNO- SPOŁECZNE W SZEWCACH 37

SPIS TABEL

TABELA 1. DŁUGOŚCI SIECI KANALIZACYJNEJ W GMINIE WISZNIA MAŁA 34
TABELA 2. ANALIZA SWOT WSI SZEWCE 45